

ชุดโครงการ
การพัฒนาระบบสวัสดิการ
สำหรับคนจนและคนก้อยโอกาสในสังคมไทย

รายงานวิจัยกรณีศึกษา
กลุ่มคนจนผู้ก้อยโอกาส
และกลุ่มเสี่ยงที่ประสบปัญหาทางสังคม

จากเค้กหญิงท้องถิ่น สู่ สวงานคาราเอเกะ

รัตพล พรพิพิธ

หัวหน้าโครงการ

พัฒนาระบบสวัสดิการ

นักวิจัยหลัก

ผศ.อภิณษา เวชยชัย

ผศ.ดร.กิติพัฒน์ นนทปัทมะกุลย์

ภายใต้การสนับสนุนของ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

รายงานวิจัยย่อยฉบับสมบูรณ์

จากเด็กหญิงท้องถิ่น สุสาวงามคาราโอเกะ

ผู้วิจัย

รัตพล พรพิพิธ

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ชุดโครงการ การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย

ธันวาคม 2546

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ต้องการรับรู้ถึงสภาพปัญหาชีวิตในอดีต พลวัตการเปลี่ยนแปลงของชีวิต ระบบความสัมพันธ์จากภายในและภายนอกของกลุ่ม รวมถึงสภาพปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหา และการได้รับความช่วยเหลือ ทั้งจากภาครัฐ องค์กรเอกชน และภาคเอกชน ที่มีต่อกลุ่ม “สาวคาราโอเกะ” และสุดท้ายที่ขาดไม่ได้ก็คือ ความคิดและความรู้สึกจากบุคคลรอบข้าง โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจากบรรดาหญิงสาวที่ประกอบอาชีพเป็น “สาวคาราโอเกะ” หรือ “เด็กดริ้ง” ประมาณ 10 ราย ที่ปัจจุบันยังคงยึดอาชีพนี้เพื่อหารายได้อยู่ในร้านคาราโอเกะย่านชานเมืองกรุงเทพมหานครและบริเวณจังหวัดนนทบุรี

ผลการศึกษาพบว่า บรรดาสาวคาราโอเกะมีวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกัน คือ ครอบครัวประกอบอาชีพในภาคเกษตรที่ต้องพึ่งพาสภาพทางธรรมชาติ ทำให้มีรายได้ไม่แน่นอน รายได้ไม่พอกับรายจ่าย สภาพะสนัสนของครอบครัวจึงเกิดขึ้นตามมา เด็กหญิงจึงต้องถูกออกจากโรงเรียนมาช่วยครอบครัวทำงาน เนื่องจากไม่มีเงินที่จะส่งเสียค่าเทอมได้อีกต่อไป การมุ่งหน้าเข้ามาหางานทำในเมืองจึงเกิดขึ้น ด้วยระดับการศึกษาของพวกเธออยู่ในระดับต่ำหรือค่อนข้างต่ำ เธอจึงเป็นได้เพียงสาวโรงงาน รับจ้างขายของ หรือเป็นเด็กเสิร์ฟตามร้านอาหารเป็นส่วนใหญ่

ก้าวเข้าสู่อาชีพสาวคาราโอเกะมีปัจจัยหรือสาเหตุของที่หนีไม่พ้นจากสาเหตุหลักๆที่เป็นสภาพปัญหารากเหง้าของสังคมไทย นั่นคือ ปัญหาความยากจนของครอบครัว ปัญหาของระบบความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ต้องหย่าร้างและแยกทางกัน ทำให้มีการกระเลื่องดูบุตรตกอยู่กับตน หรือปัญหาการหย่าร้างแตกแยกของพ่อแม่ที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกทำให้เกิดความรู้สึกขาดความอบอุ่นในชีวิต ผนวกกับเมื่อก้าวเข้าสู่การเป็นแรงงานรับจ้าง พวกเธอต้องเผชิญกับชะตากรรมซ้ำสอง ประสพกับปัญหาถูกกดค่าจ้าง หรือซ้ำร้ายกว่านั้นก็ถูกเลิกจ้าง บางคนมีความรู้สึกว่างานที่ทำอยู่นั้นเป็นงานหนักแต่ได้เงินน้อยก็ตัดสินใจลาออกจากงานที่ทำอยู่เพื่อหาอาชีพใหม่ที่สบายกว่าหรือสามารถหารายได้ที่ดีกว่า แต่ด้วยมีระดับการศึกษาต่ำจึงส่งผลให้การหาอาชีพใหม่ไม่ใช่เรื่องง่าย ประกอบกับเด็กหญิงที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่นบางคนมีรูปร่างได้สัดส่วนและมีใบหน้าสวย การถูกชักชวนให้ประกอบอาชีพทำงานร้านคาราโอเกะจึงเกิดขึ้นได้เสมอๆ ทั้งจากผู้ที่อยู่ในวงการคาราโอเกะและเพื่อนๆ หรือญาติที่ประกอบอาชีพนี้ โดยให้เหตุผลและข้อเสนอที่น่าสนใจว่า “งานสบาย รายได้สูง ”

ต่อเมื่อเข้ามาทำงานอาชีพนี้ สาวคาราโอเกะจึงรู้ถึงความจริงว่า รายได้ที่ได้รับในแต่ละเดือนอาจไม่มากดังที่เข้าใจ เพราะพวกเธอต้องถูกกดขี่และถูกขูดรีดจากเจ้าของร้าน ภายใต้ข้อกำหนดหรือข้อห้าม เช่น การทำชั่วโง่ (ค่าดริ้ง) ได้ไม่ครบตามเป้า การเข้างานสาย และการขาดงาน เป็นต้น ซึ่งเมื่อใดที่ละเมิดข้อกำหนดหรือข้อห้าม การหักเงินก็จะเกิดขึ้น ส่งผลให้รายได้ลดลง

เมื่อถามถึงสวัสดิการที่ได้รับ พบว่า ทางร้านไม่ได้ให้สวัสดิการเลย ไม่ว่าจะเป็นประกันสังคมให้ การช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลและค่ายา หรือการจัดหาที่พักหรือห้องพักให้ใกล้ที่ทำงาน สาวคาราโอเกะทุกคนต้องการให้ทางเจ้าของร้านมี ด้วยเหตุผลของการช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย แต่ในที่สุดก็ต้องยอมรับ (อย่างจำนน) เนื่องจากพวกเธอขาดอำนาจต่อรอง ไม่สามารถเกิดการรวมกลุ่มที่จะสามารถนำไปสู่กระบวนการเรียกร้องและ

ต่อรองได้ เมื่อใดก็ตามที่พนักงานคนใดคนหนึ่งเรียกร้องต่อนายจ้าง (เจ้าของร้าน) นั่นก็หมายถึงอนาคต
สำหรับการทำงานที่นี้อาจร้ายแรงจนต้องถูกไล่ออกจากงาน โดยไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานใดยื่นมือเข้ามาช่วย
เหลือพวกเธอเลย

ด้านความรู้สึกต่ออาชีพ สาวคาราโอเกะมีความรู้สึกกลัว กลัวสภาพสังคมรอบข้างจะดูถูก ไม่ยอมรับ
ทั้งจากความคิดและความรู้สึกจากเพื่อนฝูงนอกวงการ คนในหมู่บ้าน และที่สำคัญที่สุดคือ กลัวการไม่ยอมรับ
จากครอบครัว ดังนั้นเธอจึงไม่บอกที่บ้านเลยว่าประกอบอาชีพนี้ ด้วยเหตุผลที่ว่าครอบครัวมองอาชีพนี้เป็น
อาชีพกลางคืน ต้องมีการขายบริการทางเพศร่วมด้วย และยังครอบครัวใดเป็นชาวเขาด้วยแล้ว ครอบครัวนั้น
จะยิ่งมองการทำอาชีพกลางคืนกับผู้ชายว่าเป็นการผิดจารีตประเพณีและวัฒนธรรมของชนเผ่า ขณะที่ใน
ความรู้สึกของลูกค้า (เพศชาย) ที่มาเที่ยวหรือมาใช้บริการส่วนใหญ่กลับมองว่า บรรดาหญิงสาวพวกนี้ทำงาน
ก็เพื่อแลกกับเงิน มันไม่ต่างอะไรกับการซื้อสินค้าขึ้นหรือของเล่นชิ้นหนึ่งที่สามารถแสดงการเป็นเจ้าของสินค้า
หรือของเล่นนั้น

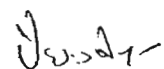
ตราบเท่าที่สังคมไม่ยอมรับหรือเปิดโอกาสยอมรับ สาวคาราโอเกะเหล่านี้ก็คงต้องใช้ชีวิตอยู่ในมุมมืด
ต่อไป จะต้องไม่มีใคร หน่วยงานใด หรือองค์กรใด ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือเพื่อดึงพวกเธอออกจากชะตากรรมของ
ชีวิตที่ประสพอยู่ ลำพังจะให้พวกเธอเรียกร้องจากสังคมและนายจ้างคงเป็นเรื่องที่ยากและไกลเกินจริง เพราะ
นั่นเท่ากับเป็นการเอาชีวิตและครอบครัวเป็นเดิมพัน ด้วยเหตุนี้งานชิ้นนี้จึงอาจไม่มีข้อเสนอแนะใดๆตราบเท่า
ที่สังคมและทุกคนยังไม่เปิดโอกาสให้พวกเธอ

คำนำจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เห็นความสำคัญของปัญหาและแนวทางในการบรรเทาปัญหาของคนจนและคนด้อยโอกาสและการจัดสวัสดิการที่เหมาะสม จึงได้สนับสนุน “โครงการการพัฒนา ระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย” ประกอบด้วย การวิจัยสถานภาพของคนจนและคนด้อยโอกาส 5 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแรงงาน กลุ่มอาชีพอิสระ กลุ่มคนนอกวัยทำงาน และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส/กลุ่มเสี่ยงและผู้ประสบปัญหาทางสังคม ซึ่งได้วิเคราะห์และสังเคราะห์จากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ 10,000 ราย และข้อมูลเชิงคุณภาพจากกรณีศึกษาจำนวน 110 กรณี และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

ผลงานทั้งหมดที่ได้จากชุดโครงการการพัฒนา ระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ได้นำเสนอเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนจน ให้เห็นภาพที่เคลื่อนไหวของสภาพความเป็นอยู่ ความด้อยโอกาส ไร้ที่พึ่ง การเชื่อมโยงให้เห็นบริบทของความสัมพันธ์ระหว่างคนจนคนด้อยโอกาสกับชุมชน (มิติสังคม) ระบบการทำมาหากิน (มิติเศรษฐกิจ) และมีการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง (มิติการเมือง) การให้ภาพเชิงประวัติศาสตร์ ที่ย้อนให้เห็นว่าเดิมวิถีชีวิตของเขาเป็นอย่างไร และต่อมาเกิดอะไรขึ้นที่เป็นจุดหักเหที่ทำให้วิถีชีวิตของเขาตลอดจนบริบทของเขาเปลี่ยนแปลงไป การวิเคราะห์ว่าผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์นั้นๆ (เช่น การสร้างเขื่อน การตั้งเขตนิคมอุตสาหกรรม การตัดถนนเข้ามาในพื้นที่ ฯลฯ) เกิดผลอย่างไรต่อวิถีการทำมาหากิน ความสัมพันธ์เครือข่ายทางสังคม อำนาจต่อรอง คุณภาพชีวิตโดยรวม เพื่อชี้ให้เห็นการปรับตัวในมิติต่างๆ (เช่น การอพยพ การเปลี่ยนอาชีพ ฯลฯ) เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เป็นจุดหักเหแล้ว ทำไมคนบางกลุ่มปรับตัวและหลุดพ้นจากภาวะยากจนด้อยโอกาสได้ แต่ทำไมคนบางกลุ่มก้าวไม่พ้น ปัญหาของคนจนคนด้อยโอกาสทั้ง 5 กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ จะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหายังไง โครงการนี้ได้วิเคราะห์เกี่ยวกับระบบสวัสดิการที่เหมาะสม สวัสดิการที่คนจนต้องการ กลไกที่สามารถเข้าถึงปัญหาของกลุ่มคนเป้าหมายได้ ทั้งองค์กรชุมชน ครอบครัวยุทธศาสตร์ ฯลฯ ตลอดจนข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ปัญหาความยากจนของสังคมไทย

สกว. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานของชุดโครงการวิจัยนี้ จะทำให้แง่คิด มุมมองอีกด้านหนึ่งในการจัดสวัสดิการและแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจน ที่มองความเชื่อมโยงระหว่างมิติทางเศรษฐกิจกับมิติทางสังคม ซึ่งเป็นการเสริมเติมองค์ความรู้ในเรื่องความยากจนของประเทศไทย สกว. จึงหวังว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายจะสามารถนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปพิจารณาใช้ประโยชน์ในการดำเนินการ เพื่อกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างรอบคอบรอบด้านต่อไป

(ศาสตราจารย์ ดร. ปิยะวดี บุญหลง)

ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

คำนำของหัวหน้าโครงการ

โครงการการพัฒนาาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ได้แบ่งรายงานออกเป็นสามระดับ ในระดับพื้นที่มีงานกรณีศึกษาต่างๆ 110 กรณี ในระดับภาพรวมของคนจนแต่ละกลุ่มมีรายงานหลัก 5 รายงาน และในระดับภาพรวมทั้งประเทศมีรายงานสรุปบทสังเคราะห์อีก 1 ฉบับ

ถ้าเปรียบรายงานฉบับสรุปสังเคราะห์ภาพรวมเสมือนป่าใหญ่ รายงานหลัก 5 รายงานก็เปรียบเสมือนส่วนของป่าหรือเขตของป่า 5 เขต ส่วนรายงานกรณีศึกษาก็เปรียบเสมือนไม้แต่ละพันธุ์หรือแต่ละต้น

งานกรณีศึกษาจึงแสดงให้เห็นภาพชีวิตจริงของคนจนในแต่ละประเภท ที่สะท้อนออกมาผ่านสายตาผ่านการสังเกตการณ์ ผ่านการมีส่วนร่วม ของนักวิจัยกรณีศึกษา

งานกรณีศึกษาปรากฏให้เห็นสีสันและความเป็นจริงของรูปธรรมของชีวิตคนจนที่มีความหลากหลายและซับซ้อน แต่ละเรื่องแต่ละกรณีเปรียบประดุจแต่ละฉากแต่ละตอนของละครชีวิต ละครชีวิตที่เขียนบทด้วยกลไกและโครงสร้างทางสังคมทุนนิยม สร้างให้คนจนเล่นบทที่น่ารังเกียจของสังคมทุนนิยม

ปราชญ์ของทุนนิยมจึงมีคำกล่าวว่า “คนจนมักจะถูกเป็นเหยื่อของคนจนเสมอ” ใช่สิ! ถ้าคนจนจะมองหาเหยื่อ ก็มีแต่คนจนด้วยกันเท่านั้นที่จะเป็นเหยื่อได้ ส่วนคนรายนั้น ล้วนมีเงิน มีอำนาจ มีความสามารถ มีอาวุธและบริวาร ที่จะป้องกันตนเอง ยากที่จะตกเป็นเหยื่อของคนจน แต่ถ้าพิจารณาให้ไกลไปกว่าคำกล่าวนี้ อาตัม สมิต นักปรัชญาเศรษฐศาสตร์ทุนนิยมก็กล่าวว่า คนในสังคมทุนนิยมจะรวยจะจนก็ขึ้นอยู่กับปริมาณแรงงานที่เขาควบคุมได้หรือซื้อหามาได้ เพราะฉะนั้น คนจนผู้ขายแรงงานก็คือเหยื่อของระบบที่คนรายนำไปใช้สร้างความร่ำรวยให้ตนเอง ดังนั้น คนจนจึงตกเป็นเหยื่อของคนรวยมากกว่าตกเป็นเหยื่อของคนจนด้วยกัน

กรณีศึกษาต่างๆได้สะท้อนให้เห็นว่า คนจนกลุ่มใดที่ยากจน ด้วยสาเหตุของท่าทีต่อชีวิต สาเหตุจากการขาดปัจจัยการผลิต หรือสาเหตุจากความสัมพันธ์ที่เลื่อมล้ำ ภายใต้โครงสร้างของทุนนิยม

ในสังคมทุนนิยมที่คนชนชั้นบนกุมอำนาจรัฐอย่างเหนียวแน่น ยังไม่เคยเห็นกรณีประเทศใดที่สามารถลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีนัยสำคัญ แต่ในประเทศทุนนิยมที่อำนาจรัฐถูกจัดสรรปันส่วนให้คนชั้นกลางและคนชั้นล่างมีส่วนร่วมในอำนาจรัฐ ประเทศนั้นก็จะสามารถลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีนัยสำคัญ

ปัญหาความยากจนจึงไม่ได้จำกัดขอบเขตอยู่เพียงเรื่องรายได้ แต่มันมีปริณทลกว้างไกลไปถึง สิทธิและโอกาส อำนาจ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ด้วย ประวัติศาสตร์สังคมจากทุกประเทศยืนยันในสังจรรรมว่า คนจนไม่เคยลดความยากจนลงได้โดยปราศจากการต่อสู้ ไม่ว่าจะเป็นการต่อสู้กับตัวเองและต่อสู้กับกลุ่มคนและชนชั้นที่ได้เปรียบและเอาตัวเขาเปรียบ

ตำนานการต่อสู้ดิ้นรนของคนจนไทยมีประวัติมายาวนาน หลายยุคหลายสมัย และเพื่ออนาคตที่ดีกว่า คนจนทั้งหลายมีแต่จะต้องต่อสู้ต่อไป เพื่อความเป็นไทและปากท้องของคนจนเอง

ในฐานะหัวหน้าโครงการ ผมขอขอบคุณนักวิจัยรุ่นใหม่ที่เป็นนักวิจัยกรณีศึกษาทุกท่าน ท่านทุกคนได้ปฏิบัติภารกิจเรื่องคนจนอย่างดียิ่ง ท่านคือผู้ถือโคมฉายที่ส่องให้เห็นคนจนในหีบในซอก ที่ก่อนหน้านี้ใครๆมักจะมองไม่เห็น ขอให้ทุกท่านจงเป็นมิตรที่ดีของคนจนและปรารถนาดีต่อคนจนตลอดไป

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ
หัวหน้าโครงการ

สารบัญ

คำนำสกว.

คำนำหัวหน้าโครงการ

บทคัดย่อ

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 รู้จักสถานบริการคาราโอเกะ

1

บทที่ 2 ชีวิตและการก้าวเข้าสู่อาชีพของเด็กหญิงท้องถิ่นสู่สาวงามคาราโอเกะ

2.1 ชีวิตเด็กหญิงท้องถิ่น

9

2.2 เส้นทางเดินสู่อาชีพสาวคาราโอเกะ

13

บทที่ 3 ชีวิตสาวคาราโอเกะ

3.1 ก้าวเข้าสู่วิถีชีวิตสาวคาราโอเกะ

20

3.2 ลักษณะงานและลักษณะลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการ

21

3.3 รายได้ของเราเกิดจากค่าดริงหรือค่าดื่ม

24

3.4 ลักษณะความสัมพันธ์และการได้รับความช่วยเหลือ

28

3.5 มุมมองและความรู้สึกต่ออาชีพสาวคาราโอเกะ

33

3.6 ความฝันหรือความคาดหวังกับชีวิตในอนาคต

35

3.7 สิ่งที่ทำหรือค่าขอฝาก

36

บทที่ 1

รู้จักสถานบริการคาราโอเกะ

สภาพสถานบริการคาราโอเกะ ซึ่งมีสภาพในความคิดอาจจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไป บ้างคิดถึงสถานบริการคาราโอเกะที่เป็นร้านอาหารตามสั่ง (พบมากตามร้านขายอาหารอีสาน) ที่เป็นตู้เพลงยอดเหรียญ โดยลูกค้าจะสามารถเลือกเพลงได้จากการกดเลือกรหัสเพลงที่ตู้ สถานบริการคาราโอเกะบางประเภทอาจเป็นอาคารพาณิชย์ประมาณ 1 – 2 คูหา(หรืออาจมากกว่านี้) ซึ่งสถานบริการคาราโอเกะประเภทนี้จะมีการประดับและตกแต่งสถานที่ให้ดูสดุดตา – เด่น -- ชวนให้เข้ามาใช้บริการ โดยการประดับและตกแต่งหน้าร้านด้วยไฟสีที่สวยงาม พร้อมกับมีพนักงานต้อนรับที่เป็นสาวคาราโอเกะแต่งตัวด้วยชุดแต่งกายที่ชวนมองมาคอยนั่งหรือยืนอยู่ด้านหน้าเพื่อดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาเที่ยว และสถานบริการคาราโอเกะประเภทสุดท้ายจะเป็นสถานบริการที่อยู่ภายในโรงแรมต่างๆ

คาราโอเกะเป็นวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีจากประเทศญี่ปุ่น ที่ชาวญี่ปุ่นเชื่อว่าการร้องเพลงจะช่วยลดอาการเครียดจากการทำงานและจากเรื่องอื่นๆ ได้ เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2530 – 2531 คาราโอเกะจึงได้เริ่มแพร่เข้าสู่ประเทศไทย คาราโอเกะยุคแรกๆ จะเปิดบริการตามผับและตามบาร์ที่มีลูกค้าชาวญี่ปุ่น ซึ่งในยุคนั้นคนไทยมองว่าเป็นบริการที่แปลกใหม่ อีกทั้งนิสัยคนไทยยังไม่ค่อยกล้าแสดงออกในที่สาธารณะ เมื่อคาราโอเกะได้เกิดการขยายตัว จากที่เคยเปิดบริการตามผับและตามบาร์ ก็ได้เริ่มขยายไปสู่โรงแรมใหญ่ๆ สามารถเข้าถึงลูกค้าคนไทยที่มาใช้บริการตามโรงแรม และต่อมาได้แพร่กระจายออกไปตามผับและธุรกิจห้องอาหารต่างๆ เกิดเป็น“สถานบริการคาราโอเกะ” มีการเติบโตและกระจายอย่างรวดเร็วออกสู่ปริมณฑลและจังหวัดต่างๆ

จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดปริมณฑลหนึ่งที่อยู่ติดกับกรุงเทพมหานครฯ ตามถนนสายสำคัญหลักๆ จะสามารถพบเห็นสถานบริการคาราโอเกะที่เป็นอาคารพาณิชย์อยู่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ทั้งริมถนนติวานนท์ ถนนกรุงเทพนนท์ ถนนรัตนวิเศษ และถนนแจ้งวัฒนะ เป็นต้น ซึ่งการศึกษาวิจัยนี้ได้เลือกสถานบริการคาราโอเกะแห่งหนึ่งที่อยูริมถนนติวานนท์เป็นพื้นที่ในการศึกษาวิถีชีวิตของ“สาวคาราโอเกะ” โดยวิธีการศึกษาจะใช้วิธีการศึกษาแบบมีส่วนร่วม สร้างความสัมพันธ์ และทำการจัดสัมมนาพูดคุยกลุ่มย่อย(Focus Group) ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมให้ข้อมูลสำหรับการศึกษานี้

การนำเสนอผลการศึกษาวิจัยจะได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน โดยส่วนแรกจะเป็นการนำเสนอถึงลักษณะสภาพทั่วไปของสถานบริการคาราโอเกะ เพื่อให้เห็นถึงลักษณะสถานที่ตั้ง สภาพทางกายภาพทั้งภายนอกและภายใน รวมไปถึงวิธีการเลือกเล่นเพลงคาราโอเกะ ส่วนที่สองจะเป็นการนำเสนอชีวิตและการก้าวเข้าสู่อาชีพของเด็กหญิงท้องถิ่น ที่ศึกษาถึงลักษณะภูมิหลังต่างๆ และกระบวนการก้าวเข้าสู่อาชีพคาราโอเกะที่อธิบายถึงปัจจัยต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยผลักดัน ปัจจัยดึงดูด และปัจจัยสภาพแวดล้อม และส่วนสุดท้ายเป็นการอธิบายถึงการก้าวเข้าสู่วิถีชีวิตของสาวคาราโอเกะ ลักษณะงานและลักษณะลูกค้าที่มาใช้บริการ รายได้

ลักษณะความสัมพันธ์และการได้รับความช่วยเหลือทั้งจากภายในและภายนอก และสุดท้ายเป็นการเสนอ มุมมองและความรู้สึกต่ออาชีพสาวคาราโอเกะของตนเอง ครอบครัว และลูกค้า

ลักษณะสภาพ บรรยากาศ และวิธีการเลือกเพลงของสถานบริการคาราโอเกะ

ลักษณะสภาพทั่วไปของสถานบริการคาราโอเกะ

สภาพทั่วไปของสถานบริการคาราโอเกะจะมีลักษณะเป็นอาคารพาณิชย์ปลูกติดถนน ซึ่งสถานที่ตั้ง จะอยู่ในบริเวณที่มีการเดินทางคมนาคมไป – มาสะดวก มีสถานที่หรือลานจอดรถยนต์สำหรับลูกค้าที่มาใช้ บริการ แต่ทั้งนี้เนื่องจากสถานบริการคาราโอเกะที่ทำการศึกษาวิจัยเป็นสถานที่ที่ไม่ใหญ่มากนักและอยู่ติด ถนนใหญ่ สถานที่จอดรถยนต์ของลูกค้าที่มาใช้บริการจึงจอบบริเวณหน้าร้านตามริมทางเดินเท้า(ฟุตบาท) สำหรับการประดับและตกแต่งสถานที่ให้สถานที่ดูสะอาดตาเพื่อชักชวนให้เข้ามาใช้บริการนั้น จะประดับและ ตกแต่งหน้าร้านด้วยกระถางต้นไม้หลากหลาย , ป้ายชื่อหน้าร้านให้โดดเด่นน่าสนใจมาติดเป็นตัวอักษรที่สวยงาม และหลอดไฟที่ประดับหน้าร้านที่มีความสว่างเพียงเล็กน้อยแบบสลัวๆพอเห็นใบหน้าสาว ๆ คาราโอเกะ

พร้อมกันนี้ทางสถานบริการฯได้จัดพนักงานต้อนรับที่เป็น“สาวคาราโอเกะ”มานั่งหรือยืนโชว์โน้มนัด โชว์นี้หน่อยเพื่อดึงดูดลูกค้าให้มาเที่ยว โดยชุดที่บรรดาสาว ๆ ใส่ นั้นจะมีลักษณะที่คล้ายกันเกือบทุกสถานที่ บริการ คือ แต่งกายด้วยชุดที่ยั่วยวนชวนให้ลูกค้าเข้ามาใช้บริการ การแต่งกายนั้นเท่าที่พบเห็นส่วนใหญ่จะใส่ เสื้อที่รัดรูป (หรือค่อนข้างรัดรูป) ทั้งนี้เพื่อให้เห็นรูปร่างและสัดส่วนที่ชวนมอง ซึ่งเสื้อที่ใส่นี้จะมีทั้งที่เป็นแบบ สายเดี่ยว , แบบแขนงุด หรือแม้แต่กระทั่งเสื้อแบบเอวลอยโชว์หน้าท้อง (และสะดือ) ให้สำหรับการนุ่งกระโปรง หรือกางเกงนั้นจะขึ้นอยู่กับสไตล์ของแต่ละสถานบริการ โดยบางร้านจะให้ใส่เป็นกางเกงผ้ายัดรัดรูป และบาง ร้านใส่เป็นกระโปรงสั้นสูงเหนือเข่าประมาณคืบกว่าๆ ซึ่งถ้าเป็นร้านที่ให้ใส่กระโปรงสั้น ทางร้านจะให้ พนักงานใส่ถุงน่องเต็มตัวอีกชั้นหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อป้องกันตัวจากลูกค้าที่มาใช้บริการ

ดังนั้นลักษณะรูปแบบการแต่งตัวดังที่กล่าวมาจึงน่าจะเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ทางสถานบริการนำมาเป็น สิ่งดึงดูดความสนใจของลูกค้า(โดยเฉพาะลูกค้าเพศชาย)ให้มาใช้บริการ

บรรยากาศภายในของสถานบริการคาราโอเกะ

เมื่อลูกค้าจอดรถเพื่อเข้ามาใช้สถานบริการคาราโอเกะ เหล่าบรรดา“สาวคาราโอเกะ”จะเดินเข้ามาหา พร้อมกับคำทักทายง่ายๆว่า“สวัสดีค่ะ” ซึ่งถ้าเป็นลูกค้าที่มาเที่ยวบ่อย(หรือเรียกว่า“ลูกค้าประจำ”) พวกเธอจะ จำหน้าตาและชื่อลูกค้าได้อย่างแม่นยำ และเมื่อใดที่ลูกค้าประจำไม่ได้มาเที่ยวเป็นระยะเวลาานหรือหายไป ระยะเวลาหนึ่ง ก็จะได้ยินประโยคที่ติดพ้อต่อว่าอย่างสุภาพ ดังที่“สาวคาราโอเกะ” ชื่อเล็ก (นามสมมติ) พุดกับผู้มา เที่ยวรายหนึ่งว่า

“...แหม!พี่(ชื่อลูกค้าประจำ)หายหน้าไปเลยนะ ไม่เห็นมาเที่ยวเลย คิดถึงจะแย่ แล้วพี่(ลูกค้าประจำ)อีกคนหนึ่งเขาไม่มากับพี่ด้วยหรือ...”

จากนั้นเมื่อการกล่าวคำทักทาย (คิดว่าตามมารยาท) เสร็จสิ้นลง “สาวคาราโอเกะ”ก็จะพาลูกค้าเข้าไปภายในสถานบริการ เพื่อส่งต่อให้กับพนักงานเสิร์ฟสอบถามความต้องการว่าจะเลือกร้องเพลงแบบห้องรวม¹หรือแบบห้องเดี่ยว(ห้องVIP)² ซึ่งเมื่อทราบความประสงค์ของลูกค้า พนักงานก็จะทำการพาไปที่โต๊ะ(โซฟา) ณ ห้องที่ลูกค้าต้องการ โดยสภาพบรรยากาศการตกแต่งภายในสถานบริการสามารถอธิบายพอสังเขปได้ดังนี้

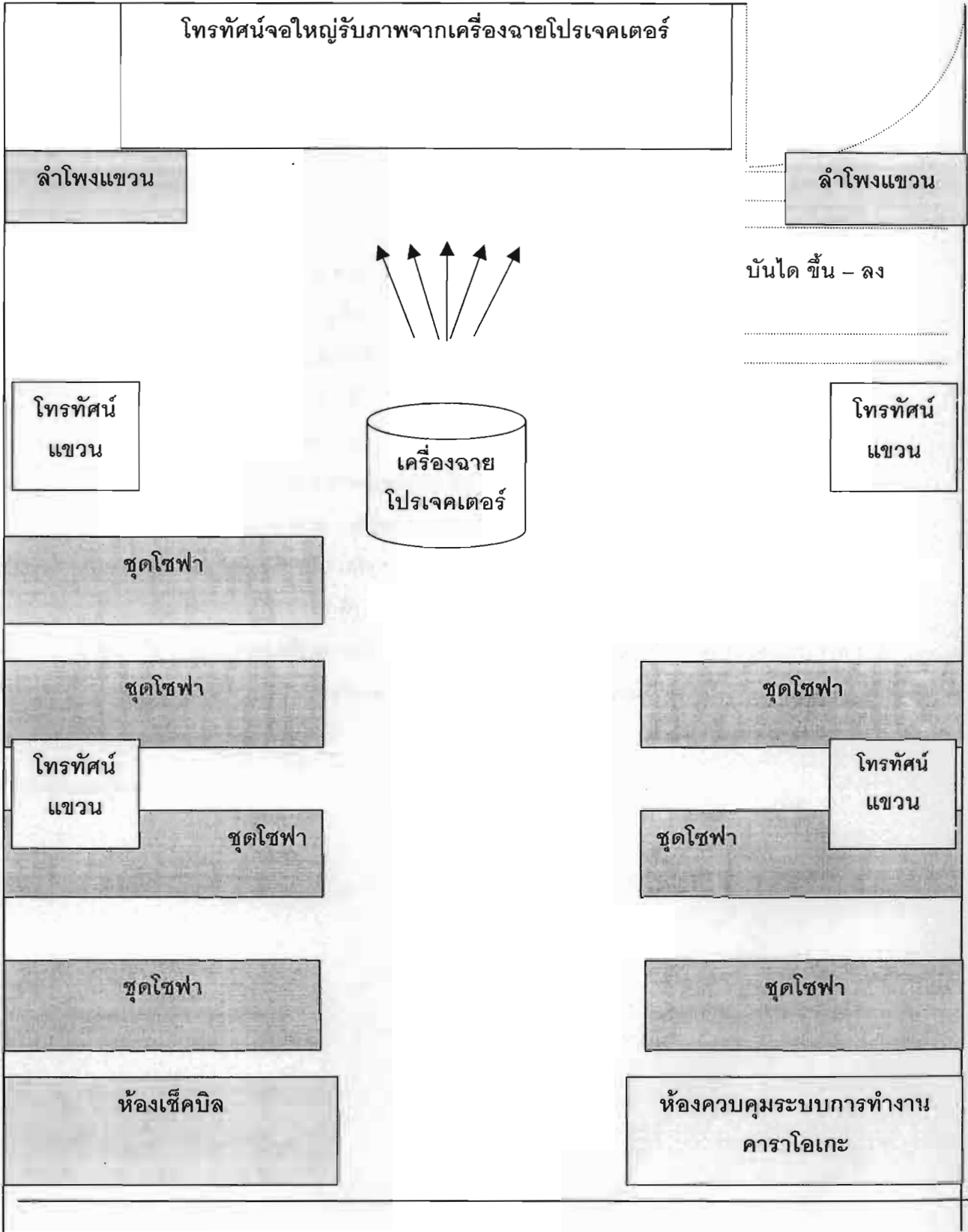
- ห้องคาราโอเกะแบบห้องรวม

ห้องคาราโอเกะแบบนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ชั้นล่างของสถานบริการ บรรยากาศภายในห้องจะปูด้วยพรมสีเข้มเต็มพื้นที่ สภาพภายในจะมีลักษณะที่มีดิสก์ ซึ่งแสงไฟที่ให้ความสว่างนั้นจะมาจากความสว่างของจอรับภาพโปรเจคเตอร์ขนาดใหญ่ที่อยู่ด้านหน้าพลักรับภาพจากเครื่องฉายโปรเจคเตอร์ที่ติดตั้งอยู่บนเพดานกลางห้อง นอกจากนี้ความสว่างภายในสถานบริการยังเกิดจากแสงหลอดไฟสีเหลืองนวลที่ห้อยเพื่ลดความเข้มของแสงไฟจนแทบจะไม่มีแสงสว่างลงเหลืออยู่เลย ภายในสถานบริการจะประกอบด้วยชุดโซฟาพร้อมโต๊ะกลางจำนวนหลายชุดที่วางกระจายอย่างเป็นระเบียบ และสำหรับระบบการควบคุมเพลงตามที่ลูกค้าเลือกภายในสถานบริการจะมีห้องคอยควบคุมเพลงที่ลูกค้าเลือก ซึ่งบางสถานที่ห้องควบคุมเพลงนี้จะอยู่ด้านหลังของห้องคาราโอเกะ หรือบางสถานที่อยู่อีกชั้นถัดไป ซึ่งห้องควบคุมนี้จะทำหน้าที่คอยควบคุมและจัดลำดับเพลง (ก่อน - หลัง) ตามลำดับที่ลูกค้าเลือกมา อีกทั้งยังทำหน้าที่คอยปรับแต่งระดับโทนเสียงดนตรีของเพลงให้เข้ากับระดับโทนเสียงของลูกค้าที่ร้อง ส่วนลำโพงเครื่องเสียงจะถูกติดตั้งอยู่บนเพดานด้านหน้า(ซ้าย - ขวา) ของห้อง ดังแผนภาพที่ 1

¹ ห้องรวม หมายถึง ห้องร้องเพลงแบบสาธารณะสำหรับลูกค้าใช้ร่วมกัน โดยการขอเพลงและการร้องเพลงจะแบ่งให้ตามโต๊ะ ซึ่งแต่ละโต๊ะจะได้โควตาประมาณ 2 เพลงเท่านั้น และเมื่อร้องเพลงหมดโควตาในแต่ละรอบของตน ก็จะเป็นลำดับของโควตาลูกค้าโต๊ะถัดไป (2 เพลงเช่นกัน) ลักษณะจะเป็นเช่นนั้นครบทุกโต๊ะ ซึ่งห้องคาราโอเกะแบบนี้ลูกค้าที่มาใช้บริการจะไม่ต้องเสียค่าน้อง

² ห้องเดี่ยว หรือ ห้อง VIP หมายถึง ห้องร้องเพลงสำหรับลูกค้าที่ต้องการความเป็นส่วนตัวและขอความเป็นอิสระไม่ยุ่งเกี่ยวกับใคร โดยการขอเพลงจะขอได้ตามใจชอบ(เท่าที่มีในร้าน) ซึ่งห้องเดี่ยวหรือห้อง VIP นี้ลูกค้าที่มาใช้บริการจะต้องเสียค่าน้องเป็นแบบรายชั่วโมงแบบเหมาจ่าย หรือทั้ง 2 แบบร่วมกัน

แผนภาพที่ 1 : แผนภาพแสดงตัวอย่างผังของการจัดระเบียบห้องคาราโอเกะแบบห้องรวม ของสถานบริการคาราโอเกะแห่งหนึ่ง ณ ริมถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี

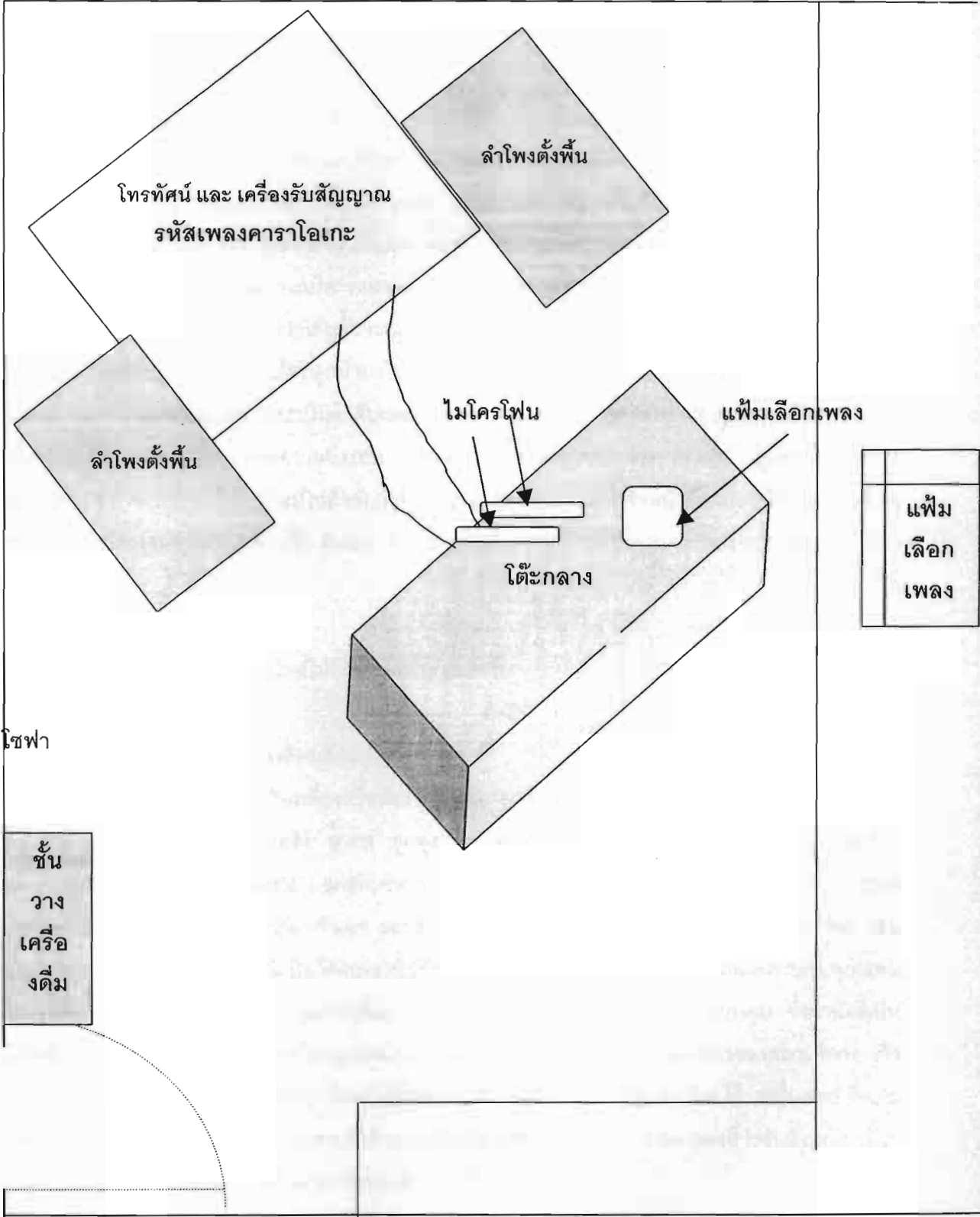

- ห้องคาราโอเกะแบบห้องเดี่ยว (หรือเรียกว่า “ห้อง VIP”)

ห้องคาราโอเกะแบบนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ชั้นถัดไปจากห้องแบบรวมของสถานบริการ ซึ่งต้องเดินบันไดขึ้นไป โดยการให้ประโยชน์พื้นที่นั้นจะถูกแบ่งซอยออกเป็นห้องๆติดกัน ซึ่งแต่ละห้องจะถูกระบุเรียงลำดับตั้งแต่ห้อง VIP 1 , VIP 2 , VIP 3 เป็นต้น สภาพภายในห้องจะปูด้วยพรมสีเข้มเต็มห้อง บรรยากาศภายในห้องจะมีความสว่างที่เกิดจากแสงหลอดไฟสีเหลืองนวลเป็นหลัก ที่สามารถหรี่แสงลงเพื่อลดความสว่างได้ตามความพอใจของลูกค้า ภายในห้องจะประกอบด้วย

1. ชุดโซฟา 1 ชุด
2. โทรทัศน์ 1 เครื่อง(แบบตั้งโต๊ะ)
3. ลำโพงตั้งพื้น 1 คู่(ซ้าย – ขวา)
4. เครื่องคาราโอเกะที่สามารถรับคำสั่งการเลือกเพลงพร้อมตัวปรับแต่งระดับโทนเสียงดนตรีของเพลงให้เข้ากับระดับโทนเสียงของลูกค้าที่ร้อง
5. รีโมทเลือกเพลง 1 ตัว
6. ไมล์โครโฟน 2 ตัว
7. แผ่นรวบรวมเพลงต่างๆ(พร้อมรหัสเพลง)
8. เครื่องปรับอากาศ 1 เครื่อง
9. พัดลมดูดอากาศ 1 เครื่อง
10. ชั้นวางเครื่องดื่ม 1 ตัว

โดยการจัดผังระเบียบของห้องคาราโอเกะแบบเดี่ยว หรือ ห้องVIP สามารถแสดงได้ดังแผนภาพที่ 2 ตัวอย่างรูปภาพห้องคาราโอเกะแบบเดียวกัน ณ สถานบริการคาราโอเกะแห่งหนึ่ง

แผนภาพที่ 2 ตัวอย่างรูปภาพห้องคาราโอเกะแบบเดี่ยว สถานบริการคาราโอเกะแห่งหนึ่ง ณ ริมถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี

วิธีการเลือกเล่นเพลงคาราโอเกะ

วิธีการเลือกเพลงเพื่อร้องจะมี 2 ประเภท ซึ่งเป็นการแยกวิธีตามการใช้ห้องคาราโอเกะว่าเป็นแบบไหน ดังนี้

- ห้องคาราโอเกะแบบห้องรวม

การเลือกเพลงร้องของลูกค้าแบบห้องรวมนี้ ลูกค้าสามารถเลือกได้จากแฟ้มเพลงที่มีเพลงอยู่เป็นจำนวนมากมาย ทั้งเพลงไทย (สตริง สากล ลูกทุ่ง และลูกกรุง) และเพลงต่างประเทศ (อังกฤษ และจีน) การขอเพลงแต่ละครั้งนั้น ลูกค้าต้องดูรหัส (ตัวเลข และอักษรพยัญชนะภาษาอังกฤษ) ซึ่งเป็นรหัสประจำเพลง และทำการจดลงบนกระดานที่สถานบริการแจกให้ (ซึ่งจะมีอยู่ตามโต๊ะของแต่ละโต๊ะ) โดยการขอเพลงแต่ละครั้งนั้นโต๊ะหนึ่งจะได้ 2 เพลง (ไม่ว่าโต๊ะนั้นจะมีลูกค้านั่งอยู่กี่คนก็ตาม) และเมื่อเพลงที่ลูกค้าเลือกไว้ปรากฏบนหน้าจอโทรทัศน์ ไมโครโฟนก็จะถูกนำมาให้ที่โต๊ะโดยพนักงานเสิร์ฟ เมื่อลูกค้าร้องเพลงจนหมดโค๊ดในแต่ละรอบ (2 เพลง) ของตน ก็จะเป็นลำดับเพลงตามโค๊ดของลูกค้าโต๊ะถัดไป (2 เพลงเช่นกัน) ลักษณะจะเป็นเช่นนี้จนครบทุกโต๊ะ ซึ่งถือว่าหนึ่งรอบ โดยช่วงที่ลูกค้ารอเพลงในแต่ละรอบนั้น ลูกค้าจะทยอยขอเพลงไปเรื่อยๆ จนกว่าจะถึงรอบใหม่ในลำดับ(คิว)เพลงของตนที่ขอไป ทางเจ้าหน้าที่ควบคุมก็จะประกาศเพื่อขอไมล์ให้กับโต๊ะลูกค้าที่เลือกเพลงไว้ ดังเช่น คำกล่าวที่ได้ยินจากเจ้าหน้าที่ควบคุมเพลงคาราโอเกะแห่งหนึ่งบ่อยๆว่า

“...ขอไมล์ให้โต๊ะ(เลขโต๊ะ) ด้วยครับ”

- ห้องคาราโอเกะแบบห้องเดี่ยวหรือห้อง VIP

การเลือกเพลงร้องแบบห้องเดี่ยวหรือห้อง VIP นี้ ลูกค้าสามารถเลือกได้จากแฟ้มเพลงของที่มีเพลงจำนวนมากมาย ทั้งเพลงไทย (สตริง สากล ลูกทุ่ง และลูกกรุง) และเพลงต่างประเทศ(อังกฤษ และจีน) เช่นเดียวกับคาราโอเกะแบบห้องรวม แต่ลักษณะการขอเพลงจะแตกต่างกันออกไปบ้างเล็กน้อย คือ การขอเพลงแต่ละครั้ง ลูกค้าจะต้องดูรหัส (ตัวเลข และอักษรพยัญชนะภาษาอังกฤษ) ซึ่งเป็นรหัสประจำเพลง เช่น 287A025 เป็นต้น แล้วกดรหัสที่เป็นโค๊ดเพลงนั้นที่รีโมตควบคุม แล้วกดENTERที่รีโมตควบคุม(แทนการจดลงกระดานแบบห้องรวม) เพลงที่เลือกไว้ก็จะถูกจัดเก็บตามลำดับไว้ในเครื่องควบคุม ซึ่งคำสั่งที่เป็นโค๊ดหรือรหัสเพลงจากเครื่องควบคุมนี้จะถูกส่งผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ไปยังห้องควบคุมเพลงของสถานบริการ เจ้าหน้าที่ประจำห้องควบคุมเพลงจะทำการใส่แผ่นเพื่อคัดเลือกเพลงตามลำดับที่ลูกค้าเลือกไว้ เครื่องคาราโอเกะประจำห้องจะทำการเล่นเพลงที่เลือก(ตามที่เจ้าหน้าที่ได้ป้อนเพลงไว้ให้) ซึ่งการขอเพลงสำหรับห้องเดียวนี้อาจไม่มีการกำหนดจำนวนเพลง ลูกค้าสามารถขอเพลงไปได้เรื่อยๆ

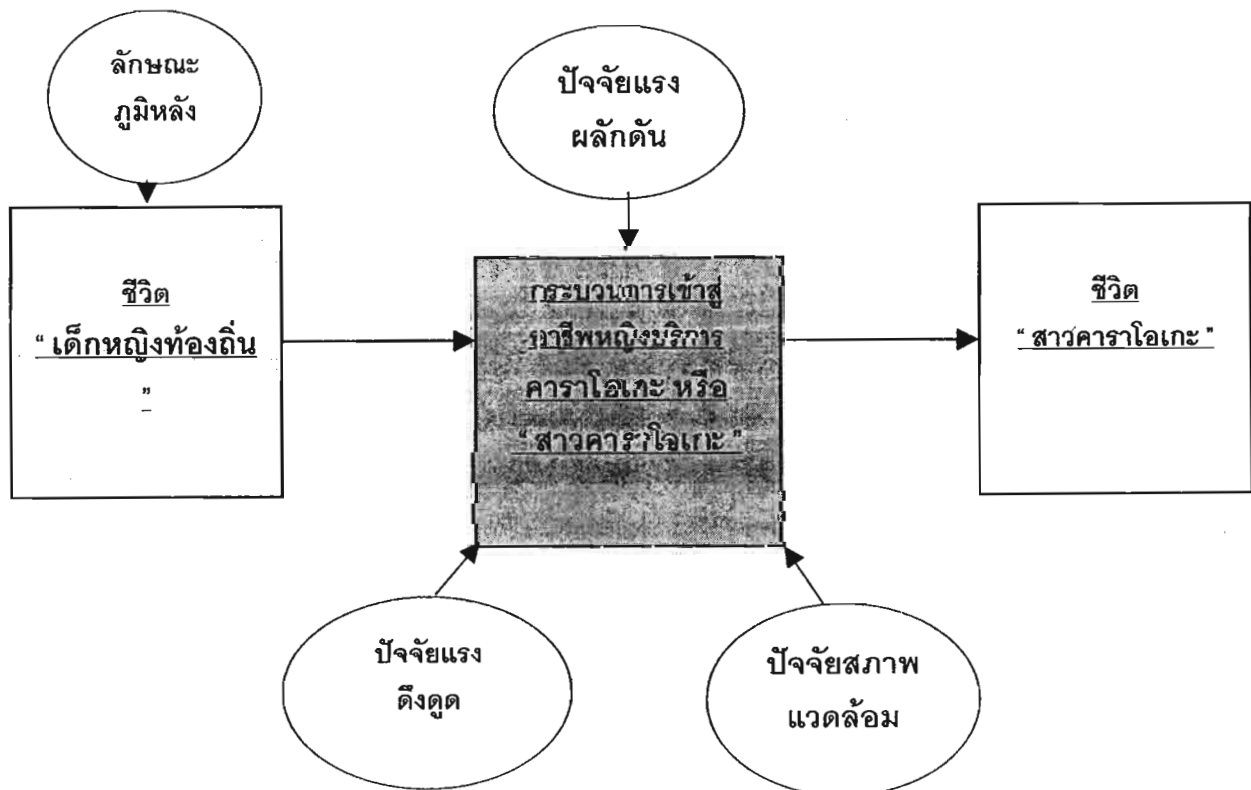
บทที่ 2

ชีวิตและการก้าวเข้าสู่อาชีพ ของเด็กหญิงทองถิ่น สาวงามคาราโอเกะ

ตามที่ได้กล่าวถึงที่มาและความสำคัญ ลักษณะสภาพและบรรยากาศ และวิธีการเลือกเพลงในส่วนแรกพอสังเขปแล้ว ในส่วนนี้จะได้กล่าวถึงวิถีชีวิตภูมิหลังของเด็กหญิงทองถิ่นก่อนที่จะก้าวเข้าสู่อาชีพหญิงบริการคาราโอเกะ หรือ “สาวคาราโอเกะ” ของสถานที่บริการในพื้นที่ที่ทำการศึกษ

จากข้อมูลการสัมภาษณ์และสอบถามกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มสาวคาราโอเกะถึงลักษณะภูมิหลังและกระบวนการผันเปลี่ยนชีวิตก่อนจะเข้าสู่อาชีพสาวคาราโอเกะ พบว่า วิถีชีวิตในอดีตและสาเหตุการก้าวเข้ามาเป็นสาวคาราโอเกะของบรรดาสาว ๆ เหล่านี้จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นลักษณะภูมิหลัง หรือปัจจัยสำคัญต่างๆที่เป็นปัจจัยทำให้สาว ๆ เหล่านี้มายึดอาชีพเป็น “สาวคาราโอเกะ” โดยการวิเคราะห์จะเป็นการมองปัจจัยแรงผลักดัน ปัจจัยแรงดึงดูด และสุดท้ายเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อม ที่นำไปสู่การก้าวเข้าสู่อาชีพหญิงบริการคาราโอเกะ ดังแผนภาพต่อไปนี้ (แผนภาพที่ 3)

แผนภาพที่ 3 : แผนภาพแสดงลักษณะภูมิหลังชีวิตเด็กหญิงทองถิ่น และปัจจัยต่างๆที่ส่งผลให้เกิดกระบวนการเข้าสู่การใช้ชีวิตเป็น “สาวคาราโอเกะ”

2.1 ชีวิตเด็กหญิงท้องถิ่น

จากข้อมูลการศึกษาเมื่อนำมาวิเคราะห์กระบวนการเข้าสู่อาชีพของ“สาวคาราโอเกะ” ตามแนวทางการวิเคราะห์ จะสามารถอธิบายได้ดังนี้

ลักษณะภูมิหลัง

จากการสัมภาษณ์ภูมิหลังของกลุ่มเป้าหมาย ที่ศึกษาถึงช่วงอายุที่กำลังทำงานอยู่ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาเดิม อาชีพของบิดา-มารดา และอาชีพก่อนที่จะหันเหชีวิตเข้ามาเป็นสาวคาราโอเกะ ณ แห่งนี้ ซึ่งทั้งหมดนี้อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนส่งผลให้เด็กหญิงที่เข้าสู่วัยรุ่นเหล่านี้ยอมยียอาชีพเป็นสาวคาราโอเกะ เพื่อดำรงชีพและพอมิเงินเหลือส่วนหนึ่งส่งไปเลี้ยงครอบครัว

1. ช่วงอายุที่กำลังทำงาน

การเป็นสาวคาราโอเกะนั้นเรื่องของอายุเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่ง(สำคัญพอกับหน้าตาและรูปร่าง) เพราะถ้าสาวใดไม่ได้อยู่ในช่วงวัยรุ่น สภาพร่างกาย-รูปร่างและหน้าตาก็จะไม่น่าชมมอง และทำให้ไม่สามารถดึงดูดลูกค้าให้มาใช้บริการ ซึ่งจะส่งผลกระทบทำให้การสร้างรายได้ของสาว ๆ เหล่านี้ลดลง พร้อมกับที่สถานบริการคาราโอเกะก็มีแนวโน้มที่จะไม่รับเข้าทำงาน หรือเมื่ออายุมากขึ้นก็มีแนวโน้มถูกเลิกจ้างสูงด้วยเช่นกัน ดังคำบอกเล่าของสาวหนึ่งว่า

“... ข้าพเจ้าไม่คิดที่จะทำงานแบบนี้ไปตลอด เพราะมันไม่มั่นคง เมื่อถึงวัยหนึ่งเราก็ไม่สามารถทำงานนี้ต่อไปได้ เพราะร่างกายและหน้าตาก็คงหย่อนยานไป...”

หญิง(นามสมมติ) : สาวจังหวัดนครศรีธรรมราช

จากข้อมูลการสัมภาษณ์และการเขียนบอกเล่า ทำให้พบว่า ลักษณะดังที่กล่าวมาจะสอดคล้องเช่นกัน คือ บรรดาสาวคาราโอเกะส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วงเฉลี่ย 20 – 25 ปี ดังแผนภาพที่ 5

2. ระดับการศึกษา

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์และการเขียนบอกเล่า พบว่า บรรดาสาวคาราโอเกะส่วนมากก่อนที่จะมาประกอบอาชีพเป็น “สาวคาราโอเกะ” นั้น จะจบการศึกษาในระดับที่ไม่สูงนัก คือ จบเพียงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น – ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จะมีเพียงไม่กี่รายที่จบการศึกษาสูงกว่านี้(ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยังหางานอื่นไม่ได้) ดังแผนภาพที่ 5

เนื่องจากการประกอบอาชีพนี้จะไม่มีความยั่งยืน เมื่อใดก็ตามที่บรรดาสาว ๆ มีโอกาสที่ดีกว่าพวกเธอก็จะหาอาชีพใหม่ที่มั่นคง สาวคาราโอเกะจึงคิดว่าการที่จะมีโอกาสได้อาชีพที่มั่นคงในชีวิตนั้น พวกเธอก็ต้องพยายามเสาะแสวงหาความรู้ให้มากกว่าที่เคยจบมา บ้างก็ทำงานไปด้วยและเรียนกคน.(การศึกษานอกโรงเรียน)ไปด้วย และบ้างก็ทำงานเก็บเงินไว้สำหรับเพื่อการศึกษาต่อของตนในอนาคต เป็นต้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าบรรดาสาวคาราโอเกะเหล่านี้แม้ปัจจุบันจะมีการศึกษาอยู่ในระดับที่ไม่ดีนัก แต่พวกเธอก็พยายามขวนขวายดิ้นรนต่อสู้ชีวิต เพื่อให้พ้นจากสภาพชีวิตของการเป็นสาวคาราโอเกะ โดยการพยายามที่จะให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น เพื่อให้สามารถได้รับโอกาสที่เพิ่มขึ้นในการได้มาซึ่งอาชีพที่มีความมั่นคงในชีวิตต่อไป ดังจะยกตัวอย่างการเขียนบอกเล่าถึงชีวิตของบรรดาสาวคาราโอเกะเพียงตัวอย่างเล็กน้อยๆ ต่อไปนี้

“...ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเป็นนักเรียนนอกระบบ คือ ศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียน... ข้าพเจ้าคิดว่าการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะถ้ามีความรู้ ก็สามารถเลี้ยงตัวเองได้ ข้าพเจ้าไม่คิดจะทำงานแบบนี้ไปตลอดเพราะมันไม่มั่นคง...”

หรั่ง(นามสมมติ) : สาวจังหวัดนครศรีธรรมราช

“ ...ข้าพเจ้าไปสมัครงานห้าง(ชื่อห้างแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ) ขายกระเป๋ายูชั่น 6 พอข้าพเจ้าว่าง ข้าพเจ้าจะนั่งอยู่เสมอรอว่าวุฒิแค่การศึกษาระดับมัธยมปลายหางานยากมาก ข้าพเจ้าเลยคิดว่าจะเรียนต่อ ... ข้าพเจ้าเลยคิดว่าจะทำงานไปด้วยและเรียนไปด้วย แต่ลำพังเงินเดือนขายกระเป๋าคงไม่พอ ข้าพเจ้าเลยมาทำงานที่นี่(ชื่อร้านคาราโอเกะ)ด้วย”

เอ๋(นามสมมติ) : สาวจังหวัดขอนแก่น

“...ขอไม่ตอบได้ใหม่ว่าจบการศึกษาชั้นไหน...บอกก็ได้สาว(นามสมมติ)จบการศึกษาชั้นม.3 ตอนนี้ก็กำลังคิดจะเรียน กคน.อยู่ แต่ไม่มีตังค์ ก็ต้องเก็บตังค์ไปก่อน...”

สาว(นามสมมติ) : สาวจังหวัดอุบลราชธานี

3. ภูมิลำเนาเดิม

จากข้อมูลการศึกษาในอดีต พบว่า อาชีพสาวบริการส่วนใหญ่จะเป็นสาวหญิงภาคเหนือหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่อพยพเข้ามาหางานทำในเมือง แต่จากข้อมูลการสัมภาษณ์และการเขียนบอกเล่ากลับพบว่าเด็กหญิงที่เข้าสู่การเป็น “สาวคาราโอเกะ” นั้นจะมีลักษณะของการอพยพที่มีความกระจายตามภูมิลำเนา โดยจะเป็นเด็กหญิงที่มาจากทั่วภูมิภาคของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเด็กหญิงภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง หรือภาคใต้ ดังแผนภาพที่ 5

4. การประกอบอาชีพบิตามารดา

การประกอบอาชีพบิตามารดาในภูมิลำเนาเดิมของบรรดาสาวคาราโอเกะนั้น ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม ซึ่งครอบครัวใดที่มีพื้นที่ทำกินครอบครัวนั้นก็ทำงานบนพื้นที่ทำกินของตน แต่ถ้าครอบครัวใดที่ไม่มีพื้นที่ทำกินครอบครัวนั้นก็ไปรับจ้างเป็นแรงงานรับจ้างภาคเกษตรกรรม หรือต้องทำการเช่าที่ดินจากนายทุนเพื่อทำการเกษตร โดยถ้าเป็นครอบครัวภาคเหนือ ครอบครัวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และครอบครัวภาคกลางก็จะเป็นลักษณะของการทำไร่-ทำนา-เลี้ยงสัตว์ ส่วนครอบครัวภาคใต้ก็จะเป็นลักษณะของการทำสวน(ซึ่งจากกลุ่มเป้าหมายเป็นครอบครัวที่รับจ้างทำสวนยาง) ดังแผนภาพที่ 5

จากการประกอบอาชีพของบิตามารดาของบรรดาสาวคาราโอเกะส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรมนั้น เนื่องจากอาชีพภาคเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ต้องพึ่งสภาพทางธรรมชาติไม่สามารถควบคุมสภาวะดิน-ฟ้า-อากาศได้ อีกทั้งการทำงานภาคเกษตรยังเป็นอาชีพที่ต้องใช้แรงมาก และรายได้จากการทำการเกษตรกรรมก็ไม่แน่นอนด้วย จึงทำให้ความสนใจของสาว ๆ ที่เป็นบุตรไม่มีความสนใจที่จะมาประกอบอาชีพดังเช่นอาชีพของบิตามารดา ดังคำกล่าวสาวนางหนึ่งว่า

“...ที่บ้านปลูกข้าว แต่ตอนอยู่บ้านทำไม่ไหว...เหนื่อย...”

น้ำ(นามสมมติ) : สาวชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่

5. อาชีพและสาเหตุการออกจากอาชีพเดิม ก่อนมาเป็นสาวคาราโอเกะ

จากข้อมูลการสัมภาษณ์และการเขียนบอกเล่า บรรดาสาวคาราโอเกะจากท้องถิ่นกลับไม่ได้สนใจการประกอบอาชีพดังที่บิตามารดาทำอยู่ในภูมิลำเนาของเธอเลย ประกอบกับจากการที่พวกเธอมีระดับการศึกษาที่ไม่สูง อันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวทางบ้านไม่ค่อยดี หรือประสบกับปัญหาชีวิตในครอบครัว พวกเธอจึงได้มุ่งหน้าเข้ามาหางานทำในเมือง พยายามที่จะหารายได้เลี้ยงตัวเองและพยายามแบ่งส่วนที่เหลือจากรายได้ส่งช่วยเหลือครอบครัวบิตามารดาในต่างจังหวัด การเข้ามาทำงานครั้งแรกในเมืองนั้นจะมีลักษณะการทำงานที่คล้ายคลึงกัน คือ การมาเป็นแรงงานรับจ้าง บางคนมาเป็นสาวรับจ้างตามโรงงานอุตสาหกรรม รับจ้างตามบริษัท ห้างร้าน บางคนมารับจ้างเป็นพนักงานเสิร์ฟตามร้านอาหารทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่บรรดาสาวๆ เหล่านี้ก่อนที่จะเข้ามาประกอบอาชีพเป็นสาวบริการคาราโอเกะ ณ สถานบริการปัจจุบันพวกเธอได้ผ่านการทำงานมาอย่างโชกโชน มีการเปลี่ยนงานทำไปเรื่อยๆ บ้างก็ทำงานมาแล้ว 2 ที่ บ้างก็ทำงานมาแล้ว 3 ที่ หรือแม้กระทั่งบางคนเคยผ่านการประกอบอาชีพเป็นสาวบริการคาราโอเกะมาแล้วก็มี แต่สุดท้ายชีวิตก็ต้องหันเหเข้าสู่การเป็นสาวบริการคาราโอเกะ(อีกครั้งสำหรับบางคน)ก็ด้วยปัจจัยหลายอย่าง ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดลักษณะเช่นนี้ส่วนใหญ่ได้แก่ปัญหาด้านรายได้ที่ลดลง รายได้ไม่ดี(รายได้น้อย) รองลงมาได้แก่ปัญหาทางร่างกาย คือ เรื่องของการพักผ่อนที่ได้รับการพักผ่อนน้อยและรู้สึกว่าเป็นงานที่เหนื่อยทำงานไม่ไหว ส่วนปัจจัยอื่นซึ่งมีอยู่อย่างกระจัดกระจาย เช่น ต้องการศึกษาต่อ ต้องการความเป็นอิสระของชีวิต เป็นต้น ดังแผนภาพที่ 5 จึงขอยกตัวอย่างคำกล่าวหนึ่งที่สาวคาราโอเกะได้เล่าให้ฟังว่า

“...ลงมาจากอุบลขานแล้ว แต่ถ้าเริ่มทำงานก็ตั้งแต่อายุ 11 - 12 ปี มาสมัครเองเป็นเด็กเสิร์ฟ ก่อน ที่ร้านอาหาร(จำชื่อร้านไม่ได้)อยู่แถวๆในซอยลาดพร้าว 71 ...ทำไปเรื่อยๆรู้สึกว่ามันWORKอยู่ดี ก็มี คนมาเจอ...และชวนให้ไปทำงานร้านคาราโอเกะ (ชื่อสถานบริการคาราโอเกะ)... พออยู่มาลูกค้าร้านเริ่มน้อย ลง ชีวิตก็มีปัญหา ก็เริ่มท้อๆ เลยหยุดพักไปนาน... พอจะเริ่มทำงาน พอที่บ้านอยู่แถวนี้เลยเห็นร้านนี้(ร้าน คาราโอเกะ) ก็เลยมาสมัคร”

สาว(นามสมมติ) : สาวจังหวัดอุบลราชธานี

แผนภาพที่ 4 : แผนภาพตารางแสดงลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อ	อายุ (ปี)	ระดับ การ ศึกษา	ภูมิลำเนา เดิม	อาชีพบิดา - มารดา	อาชีพก่อนเป็น สาวบริการ (เรียงลำดับ ก่อน - หลัง)	สาเหตุการออก	การเข้ามาเป็น สาวบริการ
เอ๋ (นาม สมมติ)	20	ม. 6	ขอนแก่น	- ทำไร่ - ทำนา - ทอผ้า - เลี้ยงสัตว์	- พนักงานห้าง - พนักงานเสิร์ฟ - พนักงานห้าง	- เงินไม่ดี - ได้พักผ่อนน้อย - คิดจะเรียนต่อ	มีเพื่อนทำงานอยู่ ที่สถานบริการ คาราโอเกะแห่งนี้ (กรุงเทพฯ)
ตุ๊ก (นาม สมมติ)	20	ปวส.	ลพบุรี	บิดา รับราชการ แม่บ้าน	- พนักงานบริษัท - เปิดร้านขายของ	- เหนื่อยทำไมไหว - อึดอัดไม่ได้ออกไปไหน อยากมีชีวิตอิสระ	มาสมัครทำงานที่ สถานบริการคารา โอเกะแห่งนี้ด้วย ตนเอง(กรุงเทพฯ)
หรั่ง (นาม สมมติ)	21	ม.3 (กำลัง ศึกษา. ปลาย)	นครศรี ธรรมราช	รับจ้างทำ สวนยาง (ไม่มีที่ดิน เป็นของตนเอง)	- รับจ้างเย็บผ้าท โรงงาน - พนักงาน เสิร์ฟ	- ไม่ได้แจ้ง - รายได้ลดลง	คนรู้จักแนะนำให้มา ให้ทำงานสถาน บริการคาราโอ เกะแห่งนี้ (กรุงเทพฯ)
สาว (นาม สมมติ)	19	ม.3	อุบล ราชธานี	บิดาทำนา แม่อยู่บ้าน	- พนักงาน เสิร์ฟ - มาร์เก็ต(พนักงาน ตั้งลูกสุนัขเกอร์) - ร้านคาราโอเกะ แห่งหนึ่ง	- รายได้น้อย - รายได้ไม่ดี - รายได้ลดลง และ เกิดปัญหาใน ชีวิต	ทำงานคาราโอ เกะมาก่อน โดย ครั้งแรกเจ้าของ ร้านคาราโอเกะ มาชักชวน ส่วน การทำงานคารา โอเกะแห่งนี้มา สมัครเอง

ชื่อ	อายุ (ปี)	ระดับ การ ศึกษา	ภูมิลำเนา เดิม	อาชีพบิดา - มารดา	อาชีพก่อนเป็น สาวบริการ (เรียงลำดับ ก่อน - หลัง)	สาเหตุการออก	การเข้ามาเป็น สาวบริการ
							(กรุงเทพฯ)
น้ำ (นาม สมมติ)	19	ป.2	เชียงใหม่ (ชาวเขา)	- ทำนา	- พนักงานเสิร์ฟ	- เหนื่อย ทำไม่ ไหว	- เห็นประกาศ หน้าร้าน เลยมา สมัครด้วยตนเอง
เล็ก (นาม สมมติ)	20	ป.4	ลำปาง	- ทำสวน ของตนเอง	- พนักงานขาย ของอยู่ - พนักงานเสิร์ฟ ร้านคาราโอเกะ	- เลิกกิจการ - เลิกกิจการ	- พี่ที่เคยทำงาน เป็นสาวคาราโอ เกะชักชวน
ตั้ม (นาม สมมติ)	23	กำลัง ศึกษา ปริญญา ตรีปี 4	พัทลุง	- ทำสวน (ปัจจุบัน เสียชีวิต ทั้งคู่)	ไม่เคยทำที่อื่น	(ไม่มีสาเหตุ เนื่อง จากยังไม่เคย ประกอบอาชีพอื่น มาก่อน)	- มาสมัครด้วยตน เอง
ติก (นาม สมมติ) (น้อง สาวตั้ม)	18	ม.6	พัทลุง	- ทำสวน (ปัจจุบัน เสียชีวิต ทั้งคู่)	ไม่เคยทำที่อื่น	(ไม่มีสาเหตุ เนื่อง จากยังไม่เคย ประกอบอาชีพอื่น มาก่อน)	- ทราบว่าพี่สาว มาทำงานเป็น สาวคาราโอเกะ เลยให้พี่สาวพา มาสมัคร

2.2 เส้นทางเดินสู่อชีพสาวคาราโอเกะ

จากที่ทราบภูมิหลังของสาวคาราโอเกะที่เป็นเด็กหญิงท้องถิ่น พอสรุปได้ว่า ลักษณะภูมิหลังจะมีความคล้ายคลึงกัน คือ จากชีวิตที่ไม่ต้องคิดถึงเรื่องใด มีความสุขและความสนุกอยู่กับการเล่นในหมู่บ้านในกลุ่มเพื่อนๆ มีความฝันถึงอนาคตที่สดใสอยากทำงานที่ชอบได้เงินเยอะๆ แต่เมื่อเติบโตเข้าสู่วัยรุ่น มีใบหน้าที่สวยงามและรูปร่างที่ได้สัดส่วน เด็กสาวกลับต้องพบกับจุดหันเหของชีวิต เนื่องจากครอบครัวที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม (ทั้งมีพื้นที่ทำกินของตน และไม่มีพื้นที่ทำกินต้องเป็นแรงงานรับจ้างภาคการเกษตร) เมื่อฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเริ่มมีรายได้น้อยลง ครอบครัวมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการส่งเสียให้เด็กเหล่านี้ได้รับการศึกษาต่อ เด็กสาวจึงต้องออกมาช่วยพ่อแม่ทำงานในภาคเกษตร หรือบางคนเลือกที่จะอพยพมุ่งหน้ามาหางานทำในเมืองซึ่งมีแหล่งงานมากกว่าในชนบท

อาชีพเป็น“สาวคาราโอเกะ”ไม่ได้เป็นอาชีพที่ถูกเลือกในครั้งแรก เนื่องจากครอบครัวและบรรดาญาติๆของเธอไม่ยอมรับ เพราะเข้าใจว่าอาชีพ“สาวคาราโอเกะ”มีลักษณะเช่นเดียวกับอาชีพผู้หญิงที่ขายบริการทางเพศ หรือถ้าครอบครัวใดที่รู้จักอาชีพ“สาวคาราโอเกะ”ก็จะมองว่าอาชีพนี้อาจนำไปสู่การเสียเนื้อเสียตัวได้ง่ายในอนาคต ดังนั้นจึงทำให้ครอบครัวและบรรดาญาติๆมีความเข้าใจที่ตรงกันว่าอาชีพ “สาวคาราโอเกะ”ก็คือ อาชีพผู้หญิงกลางคืน ต้องมีการขายตัวร่วมด้วย

ปัจจุบันแม้บรรดาสาว ๆ เหล่านี้จะก้าวเข้าสู่การเป็นสาวคาราโอเกะแล้วก็ตาม เมื่อใดที่เธอกลับบ้านไปเยี่ยมพ่อแม่หรือบรรดาญาติๆและนำเงินรายได้ที่เหลือจากการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันไปให้ เธอก็ไม่เคยบอกให้กับทางบ้านหรือคนในหมู่บ้านรู้ว่าเธอมาเป็น“สาวคาราโอเกะ” ทั้งนี้เพราะเมื่อไหร่ก็ตามที่ทางบ้านและคนในหมู่บ้านรู้ความจริง พ่อแม่และบรรดาญาติๆก็จะต่อว่าเธอและให้เลิกอาชีพนี้โดยเด็ดขาด ดังเช่น

“...กลับบ้านไปเมื่อปีใหม่นี้..ที่บ้านไม่รู้ว่มาทำงานที่นี้ รู้แต่ว่าเป็นเด็กเสิร์ฟ ...ถ้าแม่รู้ก็จะให้กลับบ้านแม่กลัว แม่ไม่ชอบ เขาบอกว่าทำงานนี้เป็นงานไม่ดี”

น้ำ(นามสมมติ) : สาวชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่

ดังนั้นจากที่กล่าวมาข้างต้น จึงเกิดประเด็นที่น่าสนใจ คือ ปัจจัยใดบ้างที่มีส่วนทำให้เกิดการหักเหของชีวิตที่นำไปสู่กระบวนการก้าวเข้าสู่อาชีพสาวคาราโอเกะ ทั้งๆที่รู้ว่าอาชีพนี้ไม่เป็นที่ยอมรับของครอบครัวและจากสังคม ซึ่งการวิจัยนี้จะเป็นการวิเคราะห์ 3 ปัจจัยที่น่าจะเป็นเหตุให้เกิดการหักเหของชีวิตที่นำไปสู่กระบวนการเป็นสาวคาราโอเกะ ได้แก่ ปัจจัยแรงผลักดัน ปัจจัยแรงดึงดูด และปัจจัยสภาพแวดล้อม ดังนี้

1. ปัจจัยแรงผลักดัน

ปัจจัยแรงผลักดันเบื้องต้นที่ส่งผลให้เกิดการเข้าสู่อาชีพสาวคาราโอเกะ คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถาบันครอบครัว ดังที่งานวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ กระบวนการกลายเป็นหมอนวด : กรณีศึกษาหญิงบริการในสถานบริการ อาบ อบ นวด ”(คุณศุภิมา นฤมล) ซึ่งได้เคยศึกษาในลักษณะนี้ว่า ครอบครัวเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อผู้หญิง ในฐานะสภาพแวดล้อม และที่พึ่งทางกายและใจ ผู้หญิงจะถูกอบรมสั่งสอนให้รับผิดชอบต่อครอบครัวสูง โดยจากการศึกษากลุ่มเป้าหมาย พบว่า ปัญหาเบื้องต้นจากสถาบันครอบครัว ได้แก่ ปัญหาจากความยากจนภายในครอบครัว และปัญหาจากความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ดังนี้

1.1. ปัญหาความยากจนภายในครอบครัว

สาวคาราโอเกะส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งจะเป็นครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจยากจนมีรายได้น้อย หรือบางครอบครัวเกิดการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจแบบเฉียบพลันคือ จากอดีตที่เคยมีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับพอมีพอกิน แต่เมื่อผู้ที่ประกอบอาชีพหารายได้หลักของครอบครัว(พ่อ และ/หรือแม่)ต้องประสบอุบัติเหตุ(เสียชีวิต หรือไม่สามารถประกอบอาชีพได้อีกต่อไป)จึงทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจยากจนลง สิ่งต่างๆเหล่านี้จึงทำให้เธอไม่ได้รับการศึกษาต่อ ต้องออกจากโรงเรียนเพื่อช่วยพ่อ

แม่หรือญาติพี่น้องทำงาน เด็กหญิงบางคนเลือกเดินทางมุ่งหน้าเข้าเมืองมารับจ้างทำงานเป็นลูกจ้างตามสถานที่ต่างๆ

ความยากจนของครอบครัวนี้เองทำให้เด็กหญิงที่กำลังก้าวเข้าสู่วัยรุ่น ต้องขาดโอกาสทางการศึกษา จึงกล่าวได้ว่าความยากจนของครอบครัวเป็นปัจจัยพื้นฐานเบื้องต้นที่มีส่วนสำคัญทำให้พวกเธอต้องออกจากโรงเรียนมาหารายได้เพื่อช่วยเหลือครอบครัว แต่ผลจากการขาดโอกาสที่ทำให้เธอต้องมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นโอกาสที่จะได้งานสบายและมีความมั่นคงจึงไม่มีหรือมีน้อยมาก โอกาสที่ได้รับจึงแค่เพียงการมารับจ้างเป็นลูกจ้างตามสถานที่ต่างๆ (เช่น การเป็นลูกจ้างตามโรงงานหรือตามห้องแถว การเป็นพนักงานขายของหรือการเป็นเด็กเสิร์ฟตามร้านอาหารทั่วไป เป็นต้น) พวกเธอต้องรับรายได้เพียงเล็กน้อยเนื่องจากการขาดประสบการณ์และการศึกษา ผิดกับบางครั้งพวกเธออาจต้องประสบกับการถูกนายจ้างขูดรีดแรงงานซ้ำด้วยการลดค่าจ้างหรือการเพิ่มชั่วโมงการทำงานเป็นต้น สิ่งต่างๆเหล่านี้จึงทำให้พวกเธอต้องพยายามดิ้นรนหาหนทางงานใหม่เมื่อมีโอกาส โดยจากการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนอาชีพของบรรดาสาว ๆ จึงเกิดขึ้นได้บ่อยๆ เช่น จากการเป็นพนักงานเสิร์ฟตามร้านค้าเปลี่ยนมาเป็นพนักงานมาร์คเก็ต และจากการเป็นพนักงานมาร์คเก็ตก็พัฒนามาเป็นสาวคาราโอเกะ หรือบางรายจากการเป็นเด็กเสิร์ฟตามร้านอาหารและต่อมาต้องกลายมาเป็นสาวคาราโอเกะ เป็นต้น ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลของความต้องการรายได้ที่สูงขึ้น ที่จะสามารถแบ่งรายได้(ที่เหลือจากการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน)ส่งไปช่วยเหลือครอบครัวที่บ้านเกิดให้ได้มากขึ้น

1.2 ปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของสาวคาราโอเกะ พบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เธอต้องออกจากครอบครัวและหางานทำในเมือง ซึ่งปัญหาที่พบจากการศึกษาข้อมูลและการสัมภาษณ์จะมี 2 ลักษณะ ได้แก่

1.2.1 ปัญหาครอบครัวพ่อแม่แตกแยก

สาวคาราโอเกะที่เกิดปัญหาชีวิตครอบครัวพ่อแม่แตกแยก ได้แก่ เรื่องการหย่าของพ่อแม่ ทำให้เธอเกิดความรู้สึกขาดความอบอุ่นในชีวิต การเลี้ยงดูต้องอยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่นประกอบกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยากจน เธอจึงต้องหารายได้เลี้ยงตัวเอง ดังเช่น

“...ตอนนี้อาศัยอยู่กับแม่...แม่สาว(นามสมมติ)กับพ่อหย่ากัน พ่ออยู่จังหวัดอุบล แม่อยู่กรุงเทพฯ พอโตขึ้นก็เลยหาเลี้ยงตัวเอง...”

สาว(นามสมมติ) : สาวจังหวัดอุบลราชธานี

1.2.2 ปัญหาครอบครัวของตนแตกแยก

สาวคาราโอเกะที่เกิดปัญหาชีวิตครอบครัวของตนแตกแยก ได้แก่ เรื่องปัญหาการใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน (อยู่กินด้วยกันเฉยๆ) คือ จากการเริ่มคบเพื่อนชายคนแรกและเลิกกัน ต่อมาได้คบเพื่อนชายคนใหม่และ

คบกันเป็นแฟนจนมีการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันและมีบุตร แต่เมื่อประสบปัญหาชีวิตคู่จนถึงขั้นแยกทางกัน การหารายได้เลี้ยงบุตรจึงเป็นภาระของความเป็นแม่ ดังเช่น

“...พ่อแม่เลิกกันเพราะไปกันไม่ได้ จนดิฉันคลอด แม่ก็ฝากดิฉันให้กับคนเลี้ยง ซึ่งดิฉันเรียกท่านว่า “แม่”... ต่อมาได้ย้ายมาอยู่กับพี่สาวที่ปากเกร็ด ก็เริ่มคบเพื่อนชาย แต่ก็ไปกันไม่ได้ต้องเลิกกัน และก็เสียใจอยู่บ้างตอนแรก... ต่อมาได้มาเจอเพื่อนชายคนใหม่ คบกันเป็นแฟนจนได้ใช้ชีวิตคู่ร่วมกันและได้มีลูก 1 คน ก็ต้องหย่ากัน ชีวิตลำบากมากต้องทำงานไปเลี้ยงลูกไป เหนื่อยมาก จนรู้สึกว่าตัวเองไม่ไหวแล้วก็เลยหางานทำ ก็ยังหาไม่ได้ เลยเปิดร้านขายของ รู้สึกว่าอึดอัดไม่ได้ออกไปไหน อยากอิสระ... เลยไปหางานทำ จนมาสมัครงานที่นี่(ชื่อร้านคาราโอเกะ)”

ตุ๊ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลพบุรี

2. ปัจจัยแรงดึงดูด

จากการศึกษาปัจจัยแรงดึงดูด พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชีวิต อันทำให้บรรดาสาวๆเลือกที่จะประกอบอาชีพเป็นสาวคาราโอเกะ ดังนี้

2.1 ความต้องการรายได้สูง

จากภูมิหลังของครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน จนทำให้ลูกต้องออกจากโรงเรียนเพื่อหารายได้ช่วยเหลือครอบครัว การอพยพเข้าเมืองเพื่อหางานทำจึงเกิดขึ้น

สภาพชีวิตจากที่เคยอยู่ในท้องถิ่นที่พอจะสามารถหาเลี้ยงชีพจากธรรมชาติ และจากสังคมชนบทที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ – ความเอื้ออาทรช่วยเหลือ – การแบ่งปันซึ่งกันและกัน จึงทำให้ค่าใช้จ่ายในชนบทไม่สูงนัก แต่เมื่อเข้ามาหางานทำในเมือง สังคมเมืองเป็นสังคมที่แก่งแย่งทรัพยากร ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ – ความเอื้ออาทรช่วยเหลือ - การแบ่งปันในสังคมเมืองมีน้อย การได้มาซึ่งสิ่งต่างๆต้องใช้เงิน ความต้องการเงินจึงเพิ่มสูงขึ้น นั่นคือ ต้องการอาชีพที่สามารถทำรายได้สูงๆ เพื่อความอยู่รอดของชีวิตในสังคมนี้

แต่โอกาสหรือทางเลือกของบรรดาสาวๆในสภาพของสังคมเมืองนั้นมีน้อย เนื่องจากจบการศึกษาในระดับต่ำ จึงทำให้พบปรากฏการณ์พัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงในลักษณะการประกอบอาชีพเกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้รายได้ที่สูงขึ้น และสามารถแบ่งเงินจากรายได้ไปช่วยเหลือเลี้ยงครอบครัวของตน ดังนั้นการประกอบอาชีพเป็นสาวคาราโอเกะจึงเป็นเส้นทางที่เลือกที่ดีที่สุด (ที่เธอคิด) เนื่องจากเป็นอาชีพที่สามารถสร้างรายได้สูง และไม่จำเป็นต้องมีระดับการศึกษาที่สูง ดังข้อมูลที่ได้จากการเขียนบอกเล่าว่า

“...ข้าพเจ้าจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดอยากจะหางานทำ เลยไปทำงานพาร์ททามที่(ห้างแห่งหนึ่ง) ทำได้ 6 เดือนก็ลาออก มาทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟเพราะเงินดีกว่าทำงานห้างข้าพเจ้า ก็ทำไปได้ไม่นานก็ออกอีก... วุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายหางานยากมาก... มีเพื่อนที่ทำงานที่นี้บอกว่าเงินดี(ซื้อร้านคาราโอเกะ)ก็เลยมาสมัคร”

เอ(นามสมมติ) : สาวจังหวัดขอนแก่น

2.2 ความต้องการความสบาย

จากครอบครัวที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม ต้องใช้แรงงานหนักในการทำงาน ดังนั้นเมื่อต้องออกจากโรงเรียนมาช่วยครอบครัว ความรู้สึกของบรรดาสาว ๆที่กำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งยังรักความสบายจึงไม่มีความต้องการที่จะทำงานหนักดังเช่นพ่อแม่

การอพยพเข้ามาหางานทำในเมืองจึงเกิดขึ้น เนื่องจากความคาดหวังว่าการทำงานในเมืองจะเป็นงานที่สบายไม่ต้องใช้แรงมากเช่นเดียวกับการทำสวน - ไร่ -- นาหรือเลี้ยงสัตว์ แต่จากการศึกษาที่อยู่ในระดับต่ำจึงทำให้โอกาสที่จะได้งานสบายเป็นไปได้ยาก บรรดาสาว ๆที่อพยพต้องกลายมาเป็นแรงงานรับจ้างในเมืองในภาคอุตสาหกรรม(ตามโรงงานหรือตามห้องแถว)หรือภาคบริการ(เป็นเด็กเสิร์ฟหรือพนักงานขายของหน้าร้าน เป็นต้น) เมื่อบรรดาสาว ๆเหล่านี้รู้สึกว่าการที่ตนรับจ้างอยู่เป็นงานที่หนักและได้ค่าจ้างไม่สูง การเปลี่ยนแปลงอาชีพจึงเกิดขึ้น โดยพยายามสมัครงานที่เป็นอาชีพที่มีความสบายกว่าอาชีพเดิมและมีรายได้ที่สูงกว่าอาชีพเดิม

อาชีพสาวคาราโอเกะจึงเป็นอาชีพที่น่าสนใจ เนื่องจากเป็นอาชีพที่มีรายได้สูงมีความสบายไม่หนักและเหนื่อย ดังการสัมภาษณ์จากสาวผู้หนึ่งว่า

“... ลงมาทำงานตั้งแต่อายุ 17 ปี เป็นเด็กเสิร์ฟร้านข้าวต้มแถวนี้ เขาให้เงินเดือนละ 2 พันบาท ทำได้อยู่ 1 ปี รู้สึกเหนื่อย พอเดินผ่านหน้าร้าน(ชื่อสถานบริการคาราโอเกะ) เห็นเขาเขียนป้ายไว้ ก็เลยมาสมัคร”

น้ำ(นามสมมติ) : สาวชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่

3. ปัจจัยสภาพแวดล้อม

ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่จะอธิบายถึงการมาเป็นสาวคาราโอเกะที่ได้จากการศึกษานี้ จะเป็นการอธิบายถึงลักษณะความสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆที่เข้ามาในชีวิต และชักนำให้เกิดการหันเหเปลี่ยนแปลงของชีวิตก่อนที่จะก้าวเข้าสู่อาชีพสาวคาราโอเกะ ซึ่งจากการศึกษาในกลุ่มเป้าหมายสามารถอธิบายได้ว่า ความสัมพันธ์กับบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องและชักนำหรือติดต่อแนะนำให้เข้าสู่อาชีพสาวคาราโอเกะจะประกอบด้วย 2 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

3.1 ความสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องในวงการคาราโอเกะ

ลักษณะความสัมพันธ์เช่นนี้เกิดจากการติดต่อหรือสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลที่อยู่ในวงการสถานบริการคาราโอเกะที่ไม่ใช่เพื่อนหรือญาติพี่น้อง อันได้แก่ เจ้าของร้าน สาวคาราโอเกะ หรือพนักงานเสิร์ฟที่ทำงานอยู่ร้านคาราโอเกะ เป็นต้น ซึ่งบุคคลที่เกี่ยวข้องเหล่านี้เปรียบเสมือนผู้แนะนำหรือชักนำให้เริ่มเกิดการหันเหเปลี่ยนแปลงของชีวิต

การเสนออาชีพการเป็นสาวคาราโอเกะนั้นเรื่องของใบหน้าและรูปร่างมีส่วนสำคัญมากที่บุคคลเหล่านี้จะใช้ในการพิจารณาก่อนทำการชักชวน ซึ่งถ้าสาวคนใดมีใบหน้าที่สวยงามและมีรูปร่างที่ได้สัดส่วน โอกาสที่จะได้รับการติดต่อชักชวนให้ทำงานจากบุคคลเหล่านี้ก็จะมีมาก ดังคำสัมภาษณ์สาวคาราโอเกะผู้หนึ่งว่า

“...ตอนแรกเป็นเด็กเสิร์ฟ...ต่อมามีคนแนะนำให้มาทำงานเป็นมาร์คก็...ทำไปเรื่อยๆรู้สึกที่ไม่ WORK ก็มีคนมาเจอบอกว่า หน้าตาก็ดีนะ เดี่ยวแนะนำให้นะ พี่มีร้านคาราโอเกะ และเธอไปทำจะได้เงินเยอะนะ... ก็เลยไปทำ...”

สาว(นามสมมติ) : สาวจังหวัดอุบลราชธานี

3.2 ความสัมพันธ์กับเพื่อนหรือญาติที่ประกอบอาชีพเป็นสาวคาราโอเกะ

นอกจากความสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องในวงการธุรกิจสถานบริการคาราโอเกะแล้ว เพื่อนหรือญาติก็เป็นอิทธิพลหนึ่งที่สำคัญในการชักชวนหรือแนะนำให้เพื่อนหรือญาติของตนหันเหเปลี่ยนแปลงชีวิตมาเป็นสาวคาราโอเกะเช่นกัน โดยใช้วิธีพยายามบอกถึงรายได้ที่สูง เป็นงานสบายและไม่เหนื่อย ภายใต้การศึกษาที่อยู่ในระดับต่ำ ดังคำบอกเล่าของสาวคาราโอเกะรายหนึ่งที่เล่าถึงเหตุการณ์ก่อนมาทำงาน เป็นสาวคาราโอเกะ ว่า

“ก่อนที่จะมาทำที่นี่ มีพี่เขาชวนมา เขามาคุยทุกวัน เขาอยู่ห้องใกล้ๆกัน แรกๆเราก็ถามเขาว่าไปทำงานอะไร ทำไมเขาไปตอนกลางคืนอะไรอย่างนี้ พอสนิทกับเขา เขาก็ใช้เวลาชวนให้ทำ4-5 เดือน ก็ไม่เคยมาเลย บอกเขาว่าไม่ไปกลัว เขาก็มาคุยทุกวันๆ พอเขาชวนบ่อยๆก็เลยไปดูเขา ก็ไม่เห็นน่ากลัวเลยนี่หว่า...”

เล็ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลำปาง

“...ข้าพเจ้าคิดจะทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย แต่ลำพังเงินเดือนขายกระเป๋าคงไม่พอ ข้าพเจ้าเลยทำงานสองที่ และข้าพเจ้าก็มีเพื่อนทำงานที่นี่”

เอ๋(นามสมมติ) : สาวจังหวัดขอนแก่น

ดังนั้น พอสรุปได้ว่าปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยที่กล่าวมาจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บรรดาสาวฯสนใจกับการใช้ชีวิตเป็นสาวคาราโอเกะ เพราะฉะนั้นชีวิตของบรรดาสาวฯเหล่านี้จะมีวิถีชีวิตอย่างไร มีความรู้สึกเช่นไรต่อการ

ประกอบอาชีพนี้ ถูกบุคคลภายนอกมองเขาอย่างไร และการได้รับความช่วยเหลือทั้งจากสังคมภายในและภายนอกอย่างไรมัน จะกล่าวในบทถัดไป

บทที่ 3

ชีวิต “ สาวคาราโอเกะ ”

จากที่อธิบายถึงภูมิหลังและเส้นทางการเดินสู่อชีพสาวคาราโอเกะ พอจะทำให้เห็นถึงสาเหตุของการเกิดจุดนั้นเปลี่ยนแปลงของชีวิตจากเด็กสาวท้องถิ่นมาเป็นสาวคาราโอเกะพอสังเขป ในบทนี้จะเป็นการบอกเล่าข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการเขียนที่เล่าถึงประสบการณ์ชีวิตของกลุ่มสาวคาราโอเกะที่ผู้ศึกษาได้ทำการวิจัย

3.1 ก้าวเข้าสู่วิถีชีวิตสาวคาราโอเกะ

เมื่อหญิงสาวที่ประสบกับปัญหาและเผชิญกับปัจจัยต่างๆ การตัดสินใจก้าวเข้าสู่วิถีชีวิตสาวคาราโอเกะจึงเกิดขึ้น เริ่มจากการสมัครงานตามสถานบริการคาราโอเกะที่ประกาศไว้ ซึ่งการมาสมัครนั้นบางคนก็มาด้วยตนเอง บางคนมีบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ทำงานอยู่ในวงการคาราโอเกะแนะนำหรือชักชวนมา และบางคนมีเพื่อนหรือญาติ (ส่วนใหญ่จะเป็นพี่สาว) ที่เป็นสาวคาราโอเกะในสถานบริการนั้นชักชวน การประกาศรับสมัครงานนั้นทางร้านจะติดป้ายประกาศและคุณสมบัติของผู้สมัครไว้ที่หน้าร้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะมีใจความที่คล้ายคลึงกัน คือ “ต้องการรับสมัครเซฟชั่นสาวสวยจำนวนมาก รายได้ดี” เป็นต้น โดยหลักเกณฑ์การพิจารณาสาวที่มาสมัครงานนั้นจะต้องผ่านการพิจารณาเรื่องของสัดส่วนรูปร่าง หน้าตา กริยามารยาท และการพูดจาก่อนจึงจะรับเข้าทำงาน แต่บางสถานบริการที่เปิดใหม่และมีความจำเป็นด่วนที่ต้องการสาวคาราโอเกะเป็นจำนวนมาก ก็จะไม่มียกหลักเกณฑ์การพิจารณาเท่าไรเพียงแค่ให้หญิงสาวที่สนใจมากรอกใบสมัครแล้วนัดให้มาทำงานได้เลย เช่น

“กรอกใบสมัครแล้วก็ให้บอกว่าจะเริ่มทำงานวันที่เท่าไร แล้วให้มาทำเลย เพราะว่าที่ร้านเด็กน้อยมากเข้าๆออกๆ... ตอนนี้เด็กที่ร้านมีอยู่ 7 คน ไม่พอกับลูกค้า เมื่อก่อนมี 10 กว่าคน ก็หายไป คือเด็กบางทีเข้าเคยทำร้านใหญ่ๆ แล้วเขาก็มาสมัครงานร้านเล็กๆ มันก็เลยได้เงินน้อยกว่าเก่า”

เล็ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลำปาง

3.2 ลักษณะงานและลักษณะลูกค้าที่มาใช้บริการ

ลักษณะงานของสาวคาราโอเกะ คือ การให้บริการ take care (ได้แก่ การบริการชงเหล้าให้เมื่อเห็นว่าเหล้าในแก้วของลูกค้าหมด การบริการกดรหัสหรือจดหมายเลขรหัสเพลงตามชื่อเพลงที่ลูกค้าขอ) การนั่งคุยและฟังเรื่องราวต่างๆที่ลูกค้าต้องการระบายความเครียด รวมไปถึงการให้บริการทางร่างกายบ้าง (เช่น จับมือ โอบกอด หรือหอมแก้ม เป็นต้น) แก่ลูกค้า ดังคำกล่าวของสาวคาราโอเกะได้บอกว่า

“หน้าที่เราก็คือเอาใจลูกค้า พุดกับเขาดีๆ ชวนเขาคุย ไม่ทำให้เขาเครียด ไม่ทำให้เขาซีเรียส”

เล็ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลำปาง

“...วิธีทำให้แขกติด ก็เอาใจเขาเยอะๆ เทคแคร์เขา คุยกับเขา หาเพลงให้เขา ถ้าเขาจะโอบกอดให้เขาโอบบ้าง ไม่หวงตัวเกินไป เขาจะไม่ชอบ เพราะลูกค้าบางคนเขาเสียตังค์แล้วก็อยากให้เราบริการดีๆ”

ตัม(นามสมมติ) : สาวจังหวัดพัทลุง

“....ลูกค้าที่มาส่วนใหญ่จะชอบคุยสนุกและต้องการพักผ่อน โดยการให้เราคุยให้ฟังบ้าง ร้องเพลงบ้าง บางคนชอบเต้นรำ ส่วนใหญ่เข้าคาราโอเกะที่ไร โดนล้วงทุกที...”

ตุ๊ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลพบุรี

“แขกก็มีโอบกอด ไม่ค่อยมีมาปล้ำมาอะไร... ความรู้สึกแรกๆก็มีบ้างไม่ค่อยชอบ เราก็จับมือออก”

สาว(นามสมมติ) : สาวจังหวัดอุบลราชธานี

ลูกค้าที่มาใช้บริการหรือมาเที่ยวนั้น จากการสังเกตในช่วงระยะเวลาของการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงวัยทำงาน คือ ตั้งแต่อายุ 30 ปีขึ้นไป ลูกค้าที่มาเที่ยวจะได้รับการเสนอเกมชักชวนจากมาม่า(ผู้เป็นหัวหน้าสาวคาราโอเกะ และเป็นสาวคาราโอเกะด้วย)ที่ทำหน้าที่เชียร์เด็ก จุดประสงค์เพื่อต้องการให้ลูกค้าเรียกเด็ก (สาวคาราโอเกะ) มานั่งคุยเป็นเพื่อน ซึ่งการที่สาวคาราโอเกะคนใดจะได้มานั่งบริการลูกค้า นั้นทางสถานบริการจะมีกระบวนการในการปฏิบัติดังนี้คือ

- กรณีแรก : ถ้าลูกค้าระบุเจาะจงสาวคาราโอเกะ และถ้าสาวคนนั้นไม่ติดบริการนั่งคุยอยู่กับลูกค้าโต๊ะอื่นอยู่ มาม่าก็จะออกไปหน้าร้านแล้วทำการเรียกเด็กคนนั้นให้เข้ามาบริการลูกค้าที่เลือกไว้ แต่ถ้าสาวคนที่ลูกค้าระบุนั่งคุยอยู่กับลูกค้าโต๊ะอื่น มาม่าก็จะให้เลือกสาวคนอื่นแทน หรือ

- กรณีที่ 2 : ถ้าลูกค้าไม่ได้ระบุเจาะจงสาวคาราโอเกะคนใด มามาก็จะทำการจัดสรรเด็กที่จะมานั่งคุยเป็นเพื่อนตามลำดับบัตรคิว³ที่ถึง

ภาพที่พบเห็นเสมอๆเมื่อเข้ามายังสถานบริการคาราโอเกะ คือ ภาพของลูกค้าที่เวลาร้องเพลงไปหรือดื่มเหล้าไปก็จะมีการโอบกอดบรรดาสาวๆเหล่านี้อยู่ตลอดเวลา ขณะที่สาวๆก็จะเอนกายมาชนที่อกของลูกค้า การกระทำลักษณะเช่นนี้ของลูกค้าต่อสาวๆถ้าเป็นเพียงเท่านี้บรรดาสาวๆก็จะไม่แสดงกริยาขัดขึ้นหรือตอบโต้แต่อย่างใด แต่ถ้าเมื่อไหร่ลูกค้าแสดงกริยาที่มีการล่วงเกินทางร่างกายมากจนเกินกว่าการโอบหรือกอด ซึ่งในหมู่บรรดาสาวคาราโอเกะด้วยกันจะเรียกว่า“กริยาจก”⁴ พวกเธอจะไม่พอใจลูกค้าที่มีกริยาลักษณะดังกล่าว และพยายามหาวิธีป้องกันตัวและวิธีแก้ไข ดังคำบอกเล่าของสาวคาราโอเกะได้เล่าว่า

“ถ้าโดนลูกค้าล่วง ก็จับมือดึงออก บางทีก็ตีบ้าง แต่ถ้าจกเข้าไปก็ไม่อยากนั่งแล้ว ถ้าเวลาเจอลูกค้าแบบนี้ เราก็จะบอกเขาว่า พี่ให้เพื่อนมานั่งอีกคนนะ...”

“...แค่จกก็ไม่ไหวแล้ว บางทีก็ปิดไม่ทันเพราะมันเจ็บไปแล้ว นั่งแล้วน่ารำคาญ ก็ไม่นั่งเลย นั่งแล้วมัน_ญวไรเกิน ก็เลยไม่นั่ง”

เล็ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลำปาง

“ของต๋ม(นามสมมติ) ลูกค้าที่ทนไม่ได้ คือ มือหนึ่งล้วงข้างล่าง อีกมือหนึ่งควักข้างบน ปากก็มาจูบมาไช้เรา แบบเรมานั่งปั๊บมาพึดเลย แต่ถ้าแค่จับหน้าอกได้ ตอนใหม่ๆก็นั่งไม่ค่อยได้ แต่ตอนนี้ถ้าเรานั่งได้มันก็คือเงินของเรา...”

ต๋ม(นามสมมติ) : สาวจังหวัดพัทลุง

นอกจากลูกค้าที่มีกริยาจกแล้ว บางครั้งจะพบลูกค้าที่มีกริยามากกว่าการ“จก” ซึ่งลูกค้าประเภทนี้บรรดาสาวคาราโอเกะจะเรียกว่า “ลูกค้ากาม”⁵ ลูกค้าประเภทนี้ส่วนมากจะมาจากคนเดียวและมักจะเลือกห้องคาราโอเกะแบบห้องเดี่ยว ซึ่งเมื่อทราบว่าการลูกค้าที่เป็นเพื่อนนั่งคุยด้วยเป็นลูกค้ากาม บรรดาสาวๆก็จะหาทางป้องกันตัวและวิธีแก้ไขเช่นเดียวกับลูกค้ากริยาจกเช่นกัน ดังสาวคาราโอเกะที่บอกถึงกริยาของลูกค้ากามรายหนึ่งว่า

³ ลำดับบัตรคิว : วิธีการจัดลำดับบัตรคิวนั้น เมื่อเริ่มเปิดร้านในแต่ละวันทางร้านจะให้บรรดาสาวๆทำการจับสลากบัตรคิวคนละใบ คือ ตั้งแต่ใบลำดับ 1 ไปจนถึงใบลำดับสุดท้าย เมื่อใดก็ตามที่ลูกค้าต้องการสาวคาราโอเกะมานั่งคุยเป็นเพื่อนแต่ไม่ได้เจาะจง ทางร้านจะเรียกสาวคาราโอเกะที่ถึงคิวในขณะนั้นให้เข้ามานั่งกับลูกค้า

⁴ “กริยาจก” หมายถึง อาการที่ลูกค้าใช้มือสอดหรือล้วงเข้าไปในเสื้อผ้าของสาวคาราโอเกะ เพื่อจับบริเวณส่วนทั้งส่วนบนและส่วนล่าง (คำอธิบายจากสาวคาราโอเกะ)

⁵ “ลูกค้ากาม” หมายถึง ลูกค้าที่มีกามมารมณมาก ต้องการเอาอย่างเดียว(คำอธิบายจากสาวคาราโอเกะ)

“เวลาเจอลูกค้ากาม ก็จะบอกเขา ถามเขาว่าทำไมทำอย่างโน้นอย่างนี้ เราก็จะมีวิธีการ

“...เมื่อคืนสดๆร้อนๆลูกค้ากามา พอสาว (นามสมมติ) เขาเข้าไปก็พัดไอ้สาว (นามสมมติ) เลย ต้ม (นามสมมติ)ต้องช่วยดึงมือข้างหนึ่งพี่ปลา(นามสมมติ)ดึงมือข้างหนึ่ง มันยังหนีบขาไอ้สาว(นามสมมติ)เลย”
ต้ม(นามสมมติ) : สาวจังหวัดพัทลุง

เรียกเด็กมานั่งเพิ่ม ให้มีเพื่อนมาช่วยเรา เพราะถ้านั่งคนเดียว เขาจะดึงเรา คลำเรา”
เล็ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลำปาง

ดังนั้นจึงทำให้ทราบว่า อย่างไรก็ตามแม้บรรดาสาวคาราโอเกะจะให้บริการทางร่างกายอยู่บ้าง แต่ความรู้สึกของความเป็นลูกผู้หญิง คือ การรักษาวลสงวนตัวก็ยังคงมีอยู่ นั่นหมายถึง เมื่อใดที่ถูกลูกค้าล่วงละเมิดทางเพศ(ทางร่างกาย)มากเกินไป พยายามที่จะสอดหรือล้วงมือเข้าไปภายในเสื้อผ้า บรรดาสาวๆเหล่านี้จะมีวิธีป้องกันตัวเองและหาทางออกต่างๆ อีกทั้งเมื่อใดที่ทางสถานบริการทราบว่าลูกค้ากริยาจก หรือ ลูกค้ากามาเข้ามาใช้บริการ เพื่อนๆหรือมาม่าจะช่วยกันหาวิธีป้องกันเด็กของตน ซึ่งวิธีหนึ่งที่ใช้ปฏิบัติบ่อยๆ คือ การคอยสังเกตและคอยหมั่นตรวจเช็คความเป็นอยู่ของเด็กที่มาให้บริการนั้นๆเป็นระยะๆ ดังเช่น

“เวลาเจอลูกค้ากามา ทางมาม่าก็จะแก้ไขให้ โดยให้เด็กเข้าไปเปิดประตูบ่อยๆ บางทีก็เป็นเด็กเสิร์ฟ บางทีก็เป็นเด็กดริงด้วยกัน”
เล็ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลำปาง

อย่างไรก็ตาม แม้ลูกค้าที่มาเที่ยวใช้บริการนั้นไม่ว่าจะเป็นประเภท “ลูกค้าจก” หรือ “ลูกค้ากามา” สาวคาราโอเกะจะไม่สามารถปฏิเสธการมานั่งบริการได้ เพราะเมื่อใดก็ตามที่เธอปฏิเสธ นั่นก็หมายถึงการถูกหักเงินค่าชั่วโมงทั้งหมดที่ทำมาในวันนั้นของเธอ และยังส่งผลกระทบต่อค่าจ้างด้วย ดังคำบอกว่า

“...ถ้าสมมติเราไม่พึงพอใจตรงที่ลูกค้าคนนี้เขาไม่สุภาพอะไรอย่างนี้ เขาไม่ใช่สเปคเราอะไรอย่างนี้ เราไม่มีสิทธิที่จะไม่อยากรับกับเขา ซึ่งถ้าหากเราไม่รับก็จะถูกหักเงิน โดยหักทั้งหมดที่วันนี้นี่มา”
เล็ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลำปาง

3.3 รายได้ของเราเกิดจากค่าตังหรือค่าตัม⁶ และค่าบริการ

ทำไมถึงกล่าวว่ารายได้ของสาวคาราโอเกะเกิดจากค่าตังหรือค่าตัม และค่าบริการ ทั้งนี้เพราะจากการศึกษาทำให้ทราบว่า สาวคาราโอเกะจะมีที่มาของรายได้อยู่ 3 – 4 ทาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานบริการคาราโอเกะแต่ละร้าน ดังนี้

1. รายได้ประจำ คือ เงินค่าจ้างซึ่งจะออกเป็นรายเดือนหรือรายวิก(1 วิก เท่ากับ 15 วัน)แล้วแต่ร้านปกติแล้วเงินค่าจ้างจะอยู่ที่ระดับ 3,000 – 5,000 บาท(กรณีที่ไม่ถูกหักเงิน ตามข้อกำหนดของร้าน) ดังเช่นสาวคาราโอเกะที่ทำงานคนละสถานบริการได้กล่าวถึงรายได้ค่าจ้าง ว่า

“...มาสมัครงานที่ร้าน(ชื่อสถานบริการ) โดยที่ได้เงินเดือน 5,000 บาทต่อเดือน หนึ่งเดือนแรกต้องทำตัมตัมให้ได้ 60 – 100 ตัม พอเดือนที่สองต้องทำให้ได้ 100 ตัม – 120 ขึ้นไป...”

ตุ๊ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลพบุรี

“ 1 วิก คือ 15 วัน โดยถ้าทำได้ 45 ตัมจะได้เงินเดือนวิกละ 1,5000 ถ้า 60 ตัมจะได้ 2,000... สูงสุดวิกหนึ่งเคยทำได้ 90 ตัม ก็ได้ 2,000 เท่านั้นเอง”

เล็ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลำปาง

“ตัม(นามสมมติ)เคยทำตัมไม่ได้ตามเป้า เราก็ไม่ได้เงินเดือนเลย ตอนนั้นขาดตังเดี๋ยวก็กะเอบจะได้ 45 ตัม ก็เลยไม่ได้เงิน”

ตัม(นามสมมติ) : สาวจังหวัดพัทลุง

2. รายได้จาก“ค่าตัง” หรือ “ค่าตัม” อาจถือว่าเป็นรายได้หลักที่สำคัญของพนักงาน โดยในสถานบริการแต่ละที่จะคิดค่าตังหรือค่าตัมในอัตราที่แตกต่างกัน ซึ่งจากสถานบริการคาราโอเกะทั้ง 2 แห่งที่ศึกษานั้น พบว่า สถานบริการแห่งแรกตั้งอยู่ในบริเวณแหล่งบันเทิงมีคนมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก สถานที่แห่งนี้จะคิดอัตราตังละ 160 บาท โดยเจ้าของสถานบริการจะกำหนดจำนวนตังให้กับสาวคาราโอเกะว่าต้องทำให้ได้คนละ 60 – 100 ตัมในเดือนแรก และเดือนต่อไปต้องทำให้ได้ 100 - 120 ขึ้นไป ส่วนสถานบริการที่สองนั้นไม่ได้ตั้งอยู่ในบริเวณแหล่งบันเทิง แต่ตั้งอยู่ริมถนนย่านชานเมือง สถานที่แห่งนี้จะคิดอัตราตังละ 100 บาท โดยเจ้าของสถานบริการจะกำหนดจำนวนตังเช่นเดียวกับสถานบริการแห่งแรก แต่จะกำหนดเป็นวิกละ 45 ตัม กับวิกละ 60 ตัม ซึ่งรายได้จากค่าตังหรือค่าตัมนั้นจะถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ สำหรับเจ้าของสถานบริการส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งสำหรับสาวคาราโอเกะ ดังเช่น กรณีสถานบริการที่คิดอัตราตังละ 160

⁶ 40 นาที ถือว่าเป็น 1 ตัง หรือ 1 ตัม

บาท ทางเจ้าของสถานบริการจะนำเข้าเป็นรายได้ของร้าน 100 บาท ส่วนพนักงานจะได้ 60 บาท และสำหรับกรณีสถานบริการที่คิดอัตราจริงละ 100 บาทนั้น ทางเจ้าของสถานบริการจะเก็บเป็นรายได้ของร้าน 50 บาท ส่วนพนักงานจะได้ 50 บาท ดังนั้นรายได้จากค่าตีหมหรือค่าตีจริงในแต่ละเดือนหรือแต่ละวิกจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระยะเวลาจากการนั่งร้องเพลงของลูกค้าที่มาใช้บริการ ดังเช่นคำกล่าวที่ว่า

“วิธีทำให้ได้ตีหมมากก็ต้องตีลูกค้า คือถ้าลูกค้ามานั่งเขาก็จะตีหมให้เรื่อยๆจนกว่าลูกค้าจะกลับเราก็ต้องตีลูกค้าไม่ให้ลูกค้ากลับเร็ว ถ้าลูกค้ากลับเร็วเราก็จะได้ตีหมน้อย เราเฉลี่ยให้ได้วันละ 3 ตีหมเราก็จะได้เงิน แค่วันละ 3 ตีหมก็ได้วิกละ 45 ตีหมได้เงินเดือน 1,500 บาท... ส่วนมากจะได้วันละ 6 – 7 ตีหม บางวันก็มากกว่านั้น แต่ถ้าบางวันไม่ได้นั่งเลย ก็เอาวันที่ 7 ตีหมมาเฉลี่ยวันที่ไม่ได้นั่ง ก็ O.K”

เล็ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลำปาง

3. รายได้พิเศษจากค่าเครื่องตีหมต่างๆ ซึ่งจากการศึกษาสถานที่บริการของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 แห่ง พบว่า มีเพียงสถานบริการที่ตั้งอยู่ในบริเวณแหล่งบันเทิงเท่านั้นที่มีการกำหนดรายได้พิเศษ จากค่าเครื่องตีหมประเภทต่าง ซึ่งได้แก่

3.1 เล็ตเรด ซึ่งทางสถานบริการจะคิดในอัตราแก้วละ 200 บาท ซึ่งสาวคาราโอเกะจะได้ส่วนแบ่งในอัตราแก้วละ 90 บาท

4. รายได้พิเศษจากการให้บริการแก่ลูกค้า ซึ่งรายได้ส่วนนี้เป็นรายได้ที่เกิดจากความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสาวคาราโอเกะในการมานั่งคุยและให้บริการต่างๆ โดยเมื่อลูกค้าจะกลับก็จะให้เงินหรือในแวดวงเรียกว่า “ค่าทิป” ซึ่งค่าทิปนี้จะไม่เกี่ยวกับรายได้ของสถานบริการแต่อย่างใด ดังคำกล่าวที่ว่า

“...ตั้งแต่เลิกงานตี 2 ทำให้ได้ตีหมน้อยลง 4 – 6 ตีหมเต็มที... บางวันก็ต้องคิดก่อนมาทำงานนะว่าวันนี้จะเจออะไรบ้าง บางวันเจอลูกค้าใจดี ให้ทิบบ้าง เจอลูกค้าคิดหวังจะอย่างไร ทำไ้ได้ก็ต้องทำใจ..”

ตุ๊ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลพบุรี

5. รายได้เสริมจากการออกไปกับลูกค้า จากการศึกษพบว่าสถานบริการทั้ง 2 แห่งจะมีการคิดรายจ่ายจากการที่ลูกค้าพาพนักงานของร้านออกไปภายนอก โดยในวงการของคาราโอเกะจะเรียกว่า “การเหมาชั่วโมง”หรือ“การซื้อตีหม”ซึ่งคิดในอัตรา 1,500 บาท ทางเจ้าของสถานบริการจะได้ 500 บาท ส่วนพนักงานจะได้ 1,000 บาท และเมื่อศึกษา “การซื้อตีหม” สาวคาราโอเกะสถานบริการแห่งหนึ่งทำให้ทราบว่า การซื้อตีหมสาวคาราโอเกะออกไปนั้นไม่ได้จำเป็นว่าจะต้องพาออกไปเพื่อการมีเพศสัมพันธ์เท่านั้น แต่อาจซื้อตีหมเพื่อพาออกไปเที่ยวหรือไปรับประทานอาหารก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้ากับตัวพนักงาน ซึ่งผู้วิจัยก็ไม่สามารถที่จะปฏิเสธว่าสถานบริการคาราโอเกะแห่งนี้ไม่มีการขายบริการทางเพศร่วมด้วย ดังเช่นคำบอกเล่าของสาวหนึ่งว่า

“การซื้อดื่มไม่ใช่ออฟ ไม่จำเป็นต้องไปนอนด้วยกันเสมอไป แต่ว่าอาจซื้อดื่มไปกินข้าวหรือไปเที่ยว... การซื้อดื่มเด็กจะมาบังคับในวันรุ่งขึ้น”

ตั้ม(นามสมมติ) : สาวจังหวัดพัทลุง

“...เมื่อก่อนที่นี้ก็มีมาให้ลูกค้าซื้อดื่มไปนอนเหมือนกัน แต่เดี๋ยวนี้เขาออกไปแล้ว เดี่ยวนี้ก็เลยไม่มี...”

เล็ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลำปาง

ดังนั้นถ้าพิจารณาถึงที่มาของรายได้ต่างๆของบรรดาสาวคาราโอเกะอาจทำให้มองว่า อาชีพนี้เป็นอาชีพที่รายได้ดี ทำงานสบายแค่ให้บริการนั่งคุยกับลูกค้าเพียงไม่กี่นาทีก็ได้เงินแล้ว แต่จากการศึกษาชีวิตจริงของบรรดาสาวๆเหล่านี้กลับพบว่า รายได้ที่คิดว่าเป็นรายได้ที่สูงกลับไม่ได้สูงอย่างที่คิด ทั้งนี้เนื่องจากข้อกำหนดและข้อห้ามต่างๆที่ทางสถานบริการพยายามออกมาเพื่อกดขี่และขูดรีดค่าจ้าง อันจะนำไปสู่การลดต้นทุนที่เป็นรายจ่ายที่ต้องจ่ายให้กับลูกจ้างหรือพนักงานของตน โดยผลของการศึกษาสถานบริการคาราโอเกะทั้ง 2 แห่ง ทำให้ทราบว่าถึงข้อกำหนด และข้อห้าม ดังนี้

แผนภาพที่ 5 : แผนภาพตารางแสดงข้อกำหนด และข้อห้ามของสถานบริการคาราโอเกะ

สถานบริการคาราโอเกะแห่งที่ 1	สถานบริการคาราโอเกะแห่งที่ 2
สถานที่ : อยู่บริเวณย่านแหล่งบันเทิง ติดถนนในเมือง ข้อกำหนด 1. ต้องทำตริงให้ได้เดือนละ 60 – 100 ต้มในเดือนแรก ส่วนเดือนต่อมาต้องให้ได้ 100 – 120 ต้ม จึงจะได้เงินเดือนเริ่มต้นที่ 5,000 บาท และถ้าเดือนไหนทำตริงได้เกินที่กำหนดไว้จะให้เงินเดือนเพิ่มอีก 1,000 – 2,000 บาท <u>ถ้าทำตริงไม่ได้ตามที่กำหนดจะถูกตัดตริงละ 100 บาทในแต่ละเดือน</u> 2. ต้องทำค็อกเทลให้ได้เดือนละ 5 ค็อกเทล <u>ถ้าทำไม่ได้ตามที่กำหนดจะถูกตัดค็อกเทลละ 500 บาทในแต่ละเดือน</u> ข้อห้าม 1. ห้ามเข้างานสาย(เริ่มห่มครึ่ง – ตี 2) <u>ถ้าเข้างานสายจะถูกตัดนาทิละ 10 บาท ถ้าเกิน 30 นาทีจะถูกตัด 500 บาทในแต่ละเดือน</u> 2. ไม่มีข้อมูล 3. ห้ามขาดงาน(ถ้าเริ่มงานห่มครึ่งจะหยุดได้ 2 วันต่อเดือน ถ้าเข้างาน 3 ห่มครึ่งจะไม่มีวันหยุด) <u>ถ้าขาดงานวันอาทิตย์ – พุธ จะถูกหักเงิน 1,000 บาท ถ้าวันศุกร์ – เสาร์ จะถูกหัก 1,500 บาท แต่ถ้ามีใบรับรองแพทย์จะถูกหัก 135 บาท</u>	สถานที่ : อยู่นอกย่านแหล่งบันเทิง ติดถนนชานเมือง ข้อกำหนด 1. ต้องทำตริงให้ได้วิกละ 45 ต้ม(เท่ากับเดือนละ 90 ต้ม) หรือวิกละ 60 ต้ม(เท่ากับเดือนละ 120 ต้ม) จึงจะได้รับเงินเดือนวิกละ 4,500 บาท(เท่ากับเดือนละ 9,000 บาท) หรือเงินเดือนวิกละ 6,000 บาท(เท่ากับเดือนละ 12,000 บาท) <u>ถ้าทำตริงไม่ได้ตามที่กำหนดไว้ในแต่ละวิก วิกนั้นจะไม่ได้รับเงินเดือน</u> 2. ไม่มีค็อกเทล ข้อห้าม 1. ห้ามเข้างานสาย <u>ถ้าเข้างานหลัง 1 ห่ม ถึง 2 ห่ม จะถูกตัด 50 บาท และถ้าหลัง 2 ห่มเป็นต้นไปจะไม่ได้ค่าแรกในวันนั้น</u> 2. ห้ามออกไปข้างนอกกับลูกค้าโดยไม่แจ้ง <u>ถ้าพบเห็นโดนหักเงิน 1,500 บาท</u> 3. ห้ามขาดงาน(ใน 1 วิก กำหนดให้หยุดได้ 1 วัน) <u>ถ้าขาดงานวันอาทิตย์ – พุธ จะถูกหักเงิน 400 บาท ถ้าวันพฤหัสบดี – เสาร์ จะถูกหัก 800 บาท</u>

จากข้อกำหนดและข้อห้ามของสถานบริการทั้ง 2 แห่งที่บรรดาสาวๆคาราโอเกะต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัดนั้น จึงทำให้ส่งผลกระทบต่อรายได้ที่ลดลง อันสืบเนื่องจากการทำผิดข้อห้ามและข้อกำหนดของทางร้าน ดังคำบอกเล่าของสาวคาราโอเกะ ดังนี้

“...การทำงานที่ร้าน ถ้าเดือนไหนได้เต็มไม่ถึงก็โดยหักเงิน อย่างเดือนที่แล้ว หยุดไป 3 วัน วันละ 1,000 – 1,500 บาท พอวันที่ 3 ของเดือน มารับเงินแทบจะช็อก รับเงินแค่ 150 บาทเอง...”

ตุ๊ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลพบุรี

3.4 ลักษณะความสัมพันธ์และการได้รับความช่วยเหลือ

เมื่อเริ่มการใช้ชีวิตเป็นสาวคาราโอเกะ ลักษณะความสัมพันธ์ต่างๆก็เกิดขึ้น โดยมีทั้งลักษณะของความสัมพันธ์ภายในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเดียวกันและความสัมพันธ์ภายนอกกลุ่ม ซึ่งจะสามารถอธิบายถึงลักษณะความสัมพันธ์และการได้รับความช่วยเหลือได้ดังนี้

1. ลักษณะความสัมพันธ์และความช่วยเหลือภายใน

นับตั้งแต่ก้าวเข้ามาเป็นสาวคาราโอเกะ ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง บรรดาสาวๆเหล่านั้นจะมีความสัมพันธ์ตั้งแต่ นายจ้าง (เจ้าของกิจการ หรือผู้จัดการ) มาว่า (ผู้ควบคุมและดูแลสาวคาราโอเกะ) พนักงานเสิร์ฟ (ทั้งชายและหญิง) และสาวคาราโอเกะด้วยกัน โดยผู้วิจัยจะได้อธิบายลักษณะความสัมพันธ์และการได้รับความช่วยเหลือ จากความสัมพันธ์นั้น ดังต่อไปนี้

1.1 ความสัมพันธ์และความช่วยเหลือจากนายจ้าง (เจ้าของสถานบริการ หรือผู้จัดการ)

ความสัมพันธ์กับนายจ้างนั้นส่วนใหญ่จะเป็นความสัมพันธ์เรื่องของค่าจ้างแรงงาน การประชุมเพื่อทราบและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาของสถานบริการ และการลงโทษ

สาวคาราโอเกะเมื่อเข้ามาทำงาน ณ สถานบริการใดสถานบริการหนึ่ง นายจ้างจะต้องแจ้งข้อกำหนดและข้อห้ามของทางร้านให้แก่พนักงานได้ทราบและปฏิบัติตาม (ดังแผนภาพตารางที่ 5) เมื่อใดที่รายได้ของสถานบริการลดลงเนื่องจากลูกค้าเข้ามาใช้บริการน้อย สถานบริการเหล่านั้นก็จะทำการเรียกประชุมพนักงานทุกคนเพื่อให้ได้ทราบถึงปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน หรือเมื่อใดที่ลูกค้าไม่พอใจจากการได้รับบริการจากพนักงานหรือสาวคาราโอเกะแล้วแจ้งกับทางร้าน สถานบริการเหล่านั้นก็จะเรียกพนักงานทุกคนมาประชุมเช่นกันพร้อมกับทำการว่ากล่าวตักเตือนหรือลงโทษโดยการหักเงินค่าแรง(แล้วแต่ระดับของความผิด)

ทั้งนี้เนื่องจากสาวคาราโอเกะเป็นพนักงานที่มีสำคัญในการนำมาซึ่งรายได้ของสถานบริการจากการขายเครื่องดื่ม ดังนั้นถ้าสถานบริการใดที่มีสาวคาราโอเกะปฏิบัติตามข้อห้ามและข้อกำหนดของร้าน สถานบริการนั้นก็จะมีพนักงานคอยให้บริการเป็นจำนวนมากและจะเป็นการให้บริการที่พึงพอใจกับลูกค้ามากที่สุด ลูกค้าก็จะเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก อันจะส่งผลต่อการได้มาซึ่งรายได้ของสถานบริการ ดังเช่นสาวคาราโอเกะรายหนึ่งได้บอกกับผู้วิจัยถึงการโดนเรียกประชุมว่า

“ที่ร้านเขาก็ต้องเอาใจลูกค้า บางทีลูกค้ามาแล้วเด็กไม่นั่งไม่สนใจไม่บริการเขา เขาก็ไม่มาที่ร้าน ร้านก็ไม่มีลูกค้า ร้านก็จะประชุมแล้วว่าทำไม นั่งไม่ดีใช่ไหม ลูกค้าถึงได้หายไป ต้องทำตัวให้ดีขึ้น งานอย่างนี้ ต้องทำให้ลูกค้าเขาติดใจ... กลายเป็นว่าเด็กนั่งไม่ดี เด็กต้องพิจารณาตัวเอง”

เล็ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลำปาง

แม้ว่าสาวคาราโอเกะจะมีส่วนสำคัญในการดึงดูดลูกค้าให้มาใช้บริการ และเป็นผู้ที่สร้างรายได้ให้กับสถานบริการเป็นจำนวนมากก็ตาม แต่เมื่อใดที่พนักงานเหล่านี้เกิดการเจ็บป่วยต้องพบแพทย์ พวกเธอกลับต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลและค่ายาเอง จึงทำให้ผู้วิจัยสงสัยว่าทำไมถึงไม่เบิกจากประกันสังคม ซึ่งคำตอบที่ได้รับ คือ ทางร้านไม่มีการประกันสังคมให้กับทางพนักงานแต่อย่างใด (สถานบริการทั้ง 2 แห่ง) และเมื่อสอบถามถึงความต้องการที่อยากให้ได้รับการช่วยเหลือ พบว่า พนักงานเหล่านี้อยากให้ทางนายจ้างได้ช่วยเหลือบ้าง อย่างน้อยก็เป็นค่ารักษาพยาบาลและค่ายาก็น่าจะดี เพื่อเป็นสวัสดิการให้กับพวกตน ส่วนความช่วยเหลืออื่นๆที่อยากได้ เช่น อยากให้หาที่พักหรือห้องพักให้ใกล้ที่ทำงาน ด้วยเหตุผลที่ว่าจะได้เป็นการช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย แต่แล้วความคิดที่ต้องการความช่วยเหลือต่างๆ จากนายจ้างก็ต้องล้มเลิก ทั้งนี้เนื่องจากการที่พนักงานขาดอำนาจในการรวมกลุ่มขาดประสบการณ์ในกระบวนการเรียกร้องและต่อรอง จึงทำให้พนักงานต้องยินยอมและยอมรับการปฏิบัติจากนายจ้าง ดังเช่น

“..หาเงินให้แต่ตัวเอง เด็กดีจะมีพ่อแม่ถ้าเทียบกับค่าใช้จ่าย แล้วรายได้ที่ได้รับจะพอกันไหม มีแต่เข้าตัวเองไม่เคยสนใจลูกน้องเลย... มันก็เป็นสิทธิของเจ้าของร้าน เราต้องทำตัวของเราเอง ดูแลให้ดี และให้สุขภาพดี”

ตุ๊ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลพบุรี

1.2 ความสัมพันธ์และความช่วยเหลือจากมามา(ผู้ควบคุมและดูแลสาวคาราโอเกะ)

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่ามามา คือ ผู้ที่คอยควบคุม เชียร์ และจัดคิวสาวคาราโอเกะให้นั่งบริการลูกค้า ซึ่งมามาจะไม่มีสิทธิ์นั่งกับลูกค้าจนกว่าพนักงานของสถานบริการจะนั่งครบทุกคน หรือกรณีแขกลูกค้าประจำของร้านเท่านั้นที่มีสิทธิ์เรียกมามาให้มานั่งบริการได้ แต่อย่างไรก็ตามรายได้ของมามากลับพบว่ามากกว่าสาวคาราโอเกะทุกคน เนื่องจากเมื่อลูกค้าโต๊ะใดเรียกพนักงานต้อนรับให้มานั่งบริการ ลูกค้าโต๊ะนั้นจะต้องเสียค่าดริงหรือค่าดื่มให้กับมามาที่นั่งหนึ่งดื่ม (ดริงละ 100 บาท มามาจะได้ส่วนแบ่ง 50 บาท) โดยจากคำบอกเล่าทำให้ทราบว่า ภายในหนึ่งคืนมามาจะได้ค่าดริงประมาณ 10 กว่าดื่มจากลูกค้าที่มานั่ง(โต๊ะละดริง) และรวมกับค่าดริงที่มานั่งให้บริการลูกค้าภายหลังจากการเชียร์เด็กหมดแล้ว ดังที่สาวคาราโอเกะได้บอกกับผู้วิจัยว่า

“มาม่าจะไม่มีสิทธิ์นั่งกับลูกค้าจนกว่าจะเชียร์เด็กลงก่อน หรือถ้าเป็นแขกลูกค้าจริงๆถึงจะมีสิทธิ์นั่งได้...มาม่าจะได้เงินเยอะกว่า ถ้าเชียร์เด็กโต๊ะหนึ่งก็ได้แล้วหนึ่งดื่มห้าสิบบาท คินหนึ่งมีก็ได้โต๊ะก็คูณไป และยังได้จากค่านั่งอีกต่างหาก...ส่วนมากมาม่าจะได้เยอะกว่าเด็กจริงทุกคืน คินหนึ่งก็สิบกว่าดื่ม สิบสองดื่ม สิบห้าดื่ม สิบเจ็ดดื่ม แต่เด็กที่นั่งส่วนมากจะไม่เคยได้เกินสิบดื่ม เพราะชั่วโมงจะรันไม่ถึงอยู่แล้วต่อคิน”

เล็ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลำปาง

แม้ในความรู้สึกของสาวคาราโอเกะจะมองว่า มาม่าเป็นผู้ที่มีรายได้สูงกว่าพวกตน แต่ผู้ที่จะเป็นมาม่าได้นั้นจะต้องมีประสบการณ์และอายุการทำงานเป็นสาวคาราโอเกะมาเป็นเวลานานจึงจะสามารถได้เลื่อนขึ้นเป็นมาม่าได้ ซึ่งอาจเป็นด้วยประสบการณ์และอายุงานที่ผ่านมาอย่างโชกโชนของมาม่านี้อย่างชัดเจน

“การจะเป็นมาม่าได้ต้องมีประสบการณ์เยอะๆ ทำงานมาหลายปี พูดเก่ง นั่งกับลูกค้าได้ตลอด แม้ลูกค้าจะเป็นยังงี้ก็นั่งได้ ทุนได้”

เล็ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลำปาง

ดังนั้นเมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่ที่ดีกับสาวคาราโอเกะและต้องการความช่วยเหลือในเบื้องต้น อาทิเช่น ลูกค้าเข้ามาใช้บริการ หรือพนักงานมีอารมณ์เสียกับลูกค้า มาม่าก็จะสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาและสถานการณ์ได้ทันที ดังเช่น

“เวลาเจอลูกค้ากาม ทางมาม่าก็จะแก้ไขให้ โดยให้เด็กเข้าไปเปิดประตูบ่อยๆ บางทีก็เป็นเด็กเสิร์ฟ บางทีก็เป็นพนักงานด้วยกัน และบางทีก็เป็นมาม่า”

เล็ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลำปาง

1.3 ความสัมพันธ์และความช่วยเหลือจากพนักงานเสิร์ฟ (ทั้งชาย และหญิง)

พนักงานเสิร์ฟของสถานบริการคาราโอเกะจะมีหน้าที่พาลูกค้าไปที่โต๊ะ บริการเสิร์ฟและผสมเหล้าพร้อมมิกเซอร์ (น้ำแข็ง โซดา น้ำ และน้ำอัดลม) และคอยหมั่นตรวจเช็คระดับเหล้าที่ผสมในแก้วของลูกค้าตลอดเวลา ถ้าหมดก็จะทำการผสมเหล้าให้ใหม่เป็นระยะๆ รวมไปถึงการคอยเสิร์ฟอาหารตามที่ลูกค้าสั่ง บางครั้งพนักงานเสิร์ฟอาจจะทำหน้าที่เชียร์สาวด้วยเช่นกัน ซึ่งถ้าเป็นลูกค้าประจำพนักงานเหล่านี้จะจำได้ว่าลูกค้าคนไหนเคยนั่งกับใครเป็นพิเศษ แต่ถ้าไม่ใช่ลูกค้าประจำพนักงานเสิร์ฟก็จะเชียร์สาวด้วยการบอกคุณลักษณะ หน้าตา และรูปร่างของพนักงานสาวให้ลูกค้าตัดสินใจเลือก

พนักงานประเภทนี้จะได้เฉพาะค่าจ้างจากทางร้าน และเงินค่าทิปจากลูกค้าเท่านั้น ซึ่งจากระยะเวลาในการศึกษาวิจัย สิ่งที่ผู้วิจัยพบมี 2 อย่าง คือ อย่างแรกพนักงานเสิร์ฟจะมีการผลัดเปลี่ยนเข้า-ออกอยู่เป็นประจำ โดยพนักงานคนไหนได้งานที่มีเงินเดือนดีกว่าและเป็นงานที่มั่นคงกว่า พนักงานคนนั้นก็จะลาออกจากร้านไปและไปทำงานที่ใหม่ และอย่างที่สอง คือ พนักงานเสิร์ฟบางคนได้กลายเป็นแฟนกับสาวคาราโอเกะ

เช่น อดีตพนักงานเสิร์ฟชื่อ “ต้อม” (นามสมมติ) ซึ่งเคยทำงานที่สถานบริการที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ แต่ปัจจุบันเขาได้กลายเป็นแรงงานรับจ้างโรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งแถวถนนแจ้งวัฒนะ และยังเป็นแฟนกับพนักงานคาราโอเกะในร้านที่เคยทำงาน

1.4 ความสัมพันธ์และความช่วยเหลือจากสาวคาราโอเกะด้วยกัน

จากการศึกษาชีวิตสาวคาราโอเกะ ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงการมีปฏิสัมพันธ์กันในหมู่ของเพื่อนร่วมงานที่ทุกคนจะคอยช่วยเหลือ ดูแล และให้คำปรึกษา นับตั้งแต่มีสาวคาราโอเกะคนใหม่เข้ามาทำงานที่ร้าน จากผู้ที่ไม่เคยรู้ว่าเมื่อทำงานในลักษณะนี้ควรจะทำตัวหรือแสดงกริยาอย่างไรกับลูกค้า การซักถาม และดูตัวอย่างจากรุ่นพี่ที่เคยทำอยู่ก่อนจึงเกิดขึ้น แล้วค่อยนำมาปรับปรุงตัวเรา

แม้พนักงานคาราโอเกะจะได้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน แต่พวกเขาก็มีกลุ่มเพื่อนหรือพี่ที่สนิทเพียงไม่กี่คน ที่จะคอยให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล ดูแล และให้คำปรึกษาเมื่อเวลาคนใดคนหนึ่งมีเรื่องต้องประสบกับปัญหาส่วนตัว ซึ่งจากการสังเกต พบว่า กลุ่มเพื่อนหรือพี่ที่สนิทนั้นส่วนใหญ่จะมีอยู่เพียงไม่กี่คนและจะอาศัยอยู่รวมกันด้วยการเช่าหอพัก ทั้งนี้เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระเรื่องของการใช้จ่าย(ค่าเช่า ค่าไฟฟ้า และค่าบริการที่รวมกัน) อีกทั้งยังเป็นเพื่อนร่วมทางในการเดินทางกลับที่พักด้วย ดังเช่นภาพที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นหลังเลิกงานของสถานบริการแห่งหนึ่ง คือ ภาพของ 3 สาวคาราโอเกะชื่อ “เล็ก”(นามสมมติ) “น้ำ”(นามสมมติ) และ “ตัม”(นามสมมติ) วิ่งข้ามถนนเพื่อโบกรถแท็กซี่กลับหอพักพร้อมกัน หรือภาพที่ทั้ง 3 คนที่จะช่วยเหลือกันในการทำความสะดวกห้องน้ำของสถานบริการซึ่งเป็นเวรของใครคนหนึ่งคนใดหนึ่งในสามคนนี้ หรือคำบอกเล่าจากตัมที่เล่าการใช้ชีวิตของตนที่อยู่ร่วมกับเพื่อนๆ(เล็ก(นามสมมติ) และ น้ำ(นามสมมติ)) ว่า

“ที่หอมีหม้อหุงข้าว บางวันตอนเช้าพอกลับจากทำงานก็จะออกไปจ่ายตลาดก่อน ซื้อปลามาแกง แล้วหุงข้าวไว้ ทำกับข้าว 7 – 8 โมง ยังไม่ได้กิน แล้วก็นอน พอถอยหรือทรายคืน ก็จะมากินข้าวที่ทำเอาไว้”

ตัม : สาวจังหวัดพัทลุง

หรือจากคำบอกเล่าของน้ำ(นามสมมติ)ว่า “...ค่าหอก็ช่วยกันออกคนละพันห้า...เวลาไม่สบายใจเรื่องงานก็คุยกับพี่เล็ก(นามสมมติ)”

2. ลักษณะความสัมพันธ์และความช่วยเหลือภายนอก

ลักษณะความสัมพันธ์จากภายนอกส่วนใหญ่จะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสาวคาราโอเกะกับลูกค้าที่มาใช้บริการ ซึ่งส่วนใหญ่ลูกค้าที่มาสถานบริการก็เพื่อการคลายเครียด สังสรรค์ เฮฮา มาดื่มเหล้า ร้องเพลง และเรียกสาวมานั่งคอยให้บริการ โดยลูกค้าที่มาเที่ยวนั้นจะมีหลายประเภทด้วยกัน บางคนก็สุภาพร้องเพลงอย่างเดียว บางคนชอบร้องเพลงไปมีมือก็โอบกอดพนักงานไป บางคนก็ชอบ“ล้วง”หรือ“จก”เข้าไปในเสื้อผ้าของพนักงาน และบางคนก็เป็น“ลูกค้ากาม” แต่อย่างไรก็ตามดังที่กล่าวมาแล้วว่าพนักงานจะไม่สามารถ

เลือกประเภทของลูกค้าได้ พนักงานคาราโอเกะบางคนเมื่อมานั่งคุยและนั่งบริการลูกค้าก็จะดื่มเหล้าไปพร้อมกับลูกค้า ดังที่“ตุ๊กตา”ได้บอกกับผู้วิจัยว่า ลักษณะงานแบบนี้จากที่ได้พูดคุยกับเพื่อนๆที่ทำงานด้วยกัน เพื่อนๆจะมีความรู้สึกเหมือนจะเป็นบ้า ทุกคนต้องเผชิญกับความรู้สึกที่เก็บกดมาก ทุกคนไม่ดื่มเหล้าไม่ได้ เพราะไม่เช่นนั้นมันจะทำให้พูดไม่ออก ซึ่งเมื่อก่อนตนไม่ใช่คนดื่มเหล้า แต่เมื่อมาทำงานก็ต้องดื่มบ้างและจะต้องไม่เมา เพราะเมื่อไหร่ที่พนักงานเมา ทางสถานบริการจะทำการหักเงินทันที ดังนั้นจากการสัมภาษณ์ประเภทของลูกค้าที่สาวคาราโอเกะพึงพอใจ จึงทราบว่าจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปแล้วแต่บุคคล เช่น “ตั้ม” (นามสมมติ) จะชอบลักษณะของลูกค้าที่คุยแล้วสบายใจ ลูกค้าที่ให้เกียรติและไม่รังเกียจลักษณะงานของสาวคาราโอเกะ ดังคำพูดที่ว่า

“ความสุขของการทำงาน คือ ทำงานแล้วมีลูกค้าคุยแล้วเราถูกใจ หมายถึงว่าชอบลูกค้าที่เอ็นดูเรา ทำให้เรารู้สึกว่า เออเขาดีนะ เขาไม่ได้รังเกียจเรา ทำให้เรารู้สึกว่ายังมีลูกค้าผู้ชายอีกหลายๆคนที่ให้เกียรติเรากับเรา”

ส่วน“เล็ก”(นามสมมติ)จะชอบลักษณะของลูกค้าที่เป็นกันเองสบายๆไม่เป็นคนเครียด พนักงานจะวางตัวหรือจะปฏิบัติตัวในการบริการอย่างไรก็ได้ ดังที่บอกกับผู้วิจัยว่า

“ลูกค้าที่ชอบก็คือ ลูกค้ายังงี้ก็ได้ อะไรก็ได้ กินอะไรก็ได้ จะนั่งยังงี้ก็ได้ จะร้องเพลงอะไรก็เพลงก็ได้” และ

“...ที่เข้าใจดีมาก ร้องเพลงให้เรานั่งกดเพลง ร้องเพลงไปเขาก็กินเหล้าไป กดเพลงอะไรเขาก็ร้องได้ก็สนุกดี”

เมื่อผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ต่อว่าลูกค้าลักษณะใดบ้างที่ไม่ชอบ ส่วนมากจะได้รับคำตอบที่คล้ายคลึงกัน คือ ลูกค้าที่ชอบ“ล้วง”หรือ“จก”เข้าไปภายในเสื้อผ้า และ“ลูกค้ายาม” แต่ก็มีบ้างที่นานาจะพบที่ คือ “ลูกค้าโรคจิต”ที่ชอบโชว์ของ ดังที่“ตั้ม”(นามสมมติ)กับ“เล็ก”(นามสมมติ)ได้เล่าถึงเหตุการณ์ให้ฟังว่า

“...เมื่อคืนกามมากเลย ใครตกกามเลย คิวของตัวเองออกมาให้ดู...”

นอกจากความสัมพันธ์ภายนอกที่มีกับลูกค้าแล้ว ผู้วิจัยพบว่าความสัมพันธ์กับองค์กรและหน่วยงานอื่นๆจะไม่ได้เข้ามาสัมพันธ์และให้การช่วยเหลือสนับสนุนบรรดาสาวคาราโอเกะแต่อย่างไร

3.5 มุมมองและความรู้สึกต่ออาชีพสาวคาราโอเกะ

“...ตอนแรกที่หนูเห็นผู้หญิงนั่งบนเก้าอี้ นั่งหน้าร้าน แล้วหนูนั่งรถเมล์ผ่าน หนูมองเขาว่าไม่ดี เขาเป็นผู้หญิงกลางคืน คือเขาต้องขายตัว แต่พอวันหนึ่งที่เราได้สัมผัสจริงๆ เราได้มาเป็นคนนั่งบนเก้าอี้ แล้วมีคนนั่งบนรถเมล์ผ่านแล้วมอง หรือว่าหนุ่มๆเข้ามา ก็มีความรู้สึกที่ เราอยากจะบอกเขาว่ามันไม่ใช่แบบนั้นนะ จริงๆแล้วมันไม่ใช่ พอได้สัมผัสจริงๆ บางครั้งเวลานั่งก็อายเหมือนกัน กลัวว่าถ้าเกิดคนรู้จักเราผ่านมา เราจะยัง...”

ดั้ม(นามสมมติ) : สาวจังหวัดพัทลุง

คำพูดที่กล่าวมานี้แทบจะไม่น่าเชื่อเลยว่าจะเป็นคำพูดที่มาจากชีวิตของสาวคาราโอเกะ มันคงจะเป็นอย่างที่เราคิดถ้าในวันนี้เธอไม่ต้องมาเป็นสาวคาราโอเกะ ถ้าปัจจุบันพ่อแม่ของเธอยังมีชีวิตอยู่ เธอก็คงไม่ต้องหาเงินส่งค่าเล่าเรียนและส่งเงินกลับบ้านเพื่อเลี้ยงดูน้องๆ ดังนั้นจากการที่ได้สัมผัสและได้พูดคุยกับสาวคาราโอเกะ จึงทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงมุมมองและความรู้สึกของสาวคาราโอเกะ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแวดวงนี้ โดยเริ่มจากที่ตัวของสาวคาราโอเกะเอง จากที่เคยมองเมื่อก่อนเข้าสู่อาชีพนี้ว่าการทำงานเป็นสาวคาราโอเกะ ก็คือผู้หญิงกลางคืน ต้องขายตัวเพื่อแลกกับเงิน แต่แล้ววันหนึ่งชีวิตของเธอก็ต้องหันเหเข้าสู่อาชีพนี้ จึงทำให้เธอเข้าใจว่าอาชีพ“สาวคาราโอเกะ”ไม่ได้จำเป็นต้องขายตัวเสมอไป แต่เป็นการให้บริการที่สร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า (ผู้ชาย) แต่ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อเข้ามาทำงานแล้วก็คือ เธอรู้สึกว่าคนที่นั่งด้วยกับเธอนั้นเป็นใครก็ไม่รู้จัก มานั่งกอด มานั่งไชร้ มาลูบคลำโน่น มาลูบคลำนี้ตามร่างกาย การถูกระทำและความรู้สึกที่ได้รับจากลูกค้าเช่นนี้ จึงทำให้สาวคาราโอเกะเกิดความรู้สึกว่าเราเป็นอะไร เป็นที่รองรับการระบายอารมณ์ของผู้ชายหรือยัง แต่ถึงอย่างไรก็ตามความรู้สึกนี้ก็คิดดังกล่าวก็น่าจะต้องหยุดเพียงแค่นี้ เมื่อมองว่านี่ก็คืองานสุจริตประเภทหนึ่งที่สามารถได้รายได้ที่สูง ดังที่สาวคาราโอเกะคนเดิมได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งของการสัมภาษณ์ว่า

“...จริงๆแล้วไม่ได้อยากทำ...มันมีความรู้สึกเหมือนเราเป็นอะไรไม่รู้ เป็นที่รองรับอารมณ์ของผู้ชาย เขาเป็นคนไม่รู้จัก มานั่งทำโน่นทำนี่ แต่จะถามว่ารักอาชีพนี้ไหม ก็ตอบว่ารัก เพราะเป็นที่แรกที่เรามาทำงาน แล้วก็รายได้เยอะ”

ดั้ม(นามสมมติ) : สาวจังหวัดพัทลุง

นอกจากความรู้สึกของการเป็นที่รองรับการระบายอารมณ์ของผู้ชายแล้ว ความรู้สึกของสาวคาราโอเกะจากการประกอบอาชีพนี้ที่สำคัญอีกอย่างคือ ความรู้สึกกลัวที่สภาพทางสังคมภายนอกรอบข้างไม่ยอมรับหรือรู้สึกว่าถูกสังคมดูถูก ดังคำบอกกล่าวที่ว่า

“มีเพื่อนเรียนปริญญาตรีด้วยกัน เราไม่เคยบอกเขาว่าเราทำงานอะไร รู้แต่ว่าทำร้านอาหาร เพราะกลัวว่าถ้าบอกไปแล้วเดี๋ยวเขาจะดูถูกเขา แล้วเขาเราไปนินทากับคนอื่น”

ต้ม(นามสมมติ) : สาวจังหวัดพัทลุง

“เคยมีเพื่อนสนิท ไปไหนด้วยกันเที่ยวด้วยกัน เขาก็เคยมาขอยืมเงิน 500 1,000 เราก็กู้ให้เขา แต่พอแฟนเขารู้ว่าเราทำงานอย่างนี้ เขาก็ไม่ให้แฟนเขามาคบกับเราอีก”

ต้ม(นามสมมติ) : สาวจังหวัดพัทลุง

อย่างไรก็ตามมุมมองและความรู้สึกของสาวคาราโอเกะบางคน ที่อาจจะรับไม่ได้กับการประกอบอาชีพนี้ในระยะแรกๆ แต่เมื่อเธอต้องทำงานลักษณะเช่นนี้ไปเรื่อยๆผนวกกับการอยู่ในแวดวงหมู่มิตรเพื่อสาวคาราโอเกะด้วยกัน จึงทำให้ความรู้สึกของเธอเริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดความรู้สึกเคยชินและการยอมรับกับการทำงานลักษณะนี้ และทำให้มองการให้บริการกับลูกค้าแบบนี้เป็นเรื่องปกติ

นอกจากความรู้สึกของตนแล้ว ความรู้สึกของคนที่อยู่ใกล้ตัวที่สุด นั่นคือ ครอบครัว ทุกวันนี้แม้สาวคาราโอเกะจะหารายได้เลี้ยงตัวเองและแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเพื่อส่งกลับบ้านไปเลี้ยงครอบครัวในภูมิลำเนา ครอบครัวที่ต่างจังหวัดก็ไม่สามารถทราบได้ว่าเงินที่ลูกส่งมาให้นั้น เป็นเงินที่เกิดจากการประกอบอาชีพเป็นสาวคาราโอเกะ รู้แค่เพียงว่าลูกไปประกอบอาชีพตามร้านอาหารทำหน้าที่เป็นเด็กเสิร์ฟ ทำงานขายของ หรือทำงานตามโรงงานต่างๆ เนื่องจากพ่อแม่-บรรดาญาติๆมองว่า การประกอบอาชีพที่เป็นการทำงานกลางคืน และต้องมีการขายบริการทางเพศร่วมด้วย หรือครอบครัวชาวเขาภาคเหนือ(เผ่าหนึ่ง)มองว่า การประกอบอาชีพที่เป็นการทำงานกลางคืนกับผู้ชาย จะทำให้เกิดการผิดจารีตประเพณี และวัฒนธรรมของชาวเผ่า ดังเช่น

“...เขารู้ว่ามาทำงานกรุงเทพ เขาถามว่าทำงานอะไร บอกว่ามาเป็นเด็กเสิร์ฟ ไม่บอกให้เขารู้ว่ามาทำงานนี้ ที่บ้านเขาไม่ชอบให้ทำงานกลางคืน เพราะที่บ้านจะคุยและนั่งใกล้กับผู้ชายไม่ได้ มันผิด”

น้ำ(นามสมมติ) : สาวชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่

นอกจากนี้ มุมมองและความรู้สึกของลูกค้าที่มาใช้บริการที่มีต่อสาวคาราโอเกะนั้น จากการสัมภาษณ์ลูกค้าที่มาเที่ยวรายหนึ่งทำให้ทราบว่า สาวคาราโอเกะเหล่านี้เวลาพูดอะไรกับลูกค้าไม่สามารถเชื่อถือได้ รวมไปถึงการให้บริการต่างๆก็ไม่ได้เกิดจากความรู้สึกที่จริงใจกับลูกค้า เนื่องจากทั้งคำพูดและการกระทำที่เอาใจลูกค้าเป็นการกระทำเพื่อเงิน ดังนั้นเชื่อถืออะไรไม่ได้เลย ผู้หญิงพวกนี้มาให้บริการผู้ชายนั่งดูหนังคลาเวลาร้องเพลงก็เท่านั้น มันก็คืออีกรูปแบบหนึ่งของผู้หญิงหากินนั่นเอง

3.6 ความฝันหรือความคาดหวังกับชีวิตในอนาคต

สาวคาราโอเกะแทบทุกคนจะมีความฝันหรือความคาดหวังกับชีวิตในอนาคตทั้งสิ้น ซึ่งจากการสัมภาษณ์และการเขียนบอกเล่าถึงชีวิตของตน จึงทำให้ผู้วิจัยทราบความฝันหรือความคาดหวังจากบรรดาสาวคาราโอเกะว่า พวกเธออยากเรียนหนังสือให้สูงๆด้วยกันทุกคน ซึ่งสาวคาราโอเกะบางคนปัจจุบันก็กำลังศึกษาต่อทั้งจากระบบการศึกษาในภาคปกติและจากระบบการศึกษานอกโรงเรียน ภายหลังจากที่เธอได้หมดโอกาสทางการศึกษาไป เธอพยายามหาเงินเพื่อนำไปใช้จ่ายเป็นค่าเล่าเรียน ค่าตำรา ค่าหนังสือ หรือรวมไปถึงค่าตัววิชาที่สอบในแต่ละเทอม หรือบางคนแม้จะยังไม่ได้กำลังศึกษาอยู่ก็พยายามที่จะเก็บเงินจากการประกอบอาชีพนี้ไว้เป็นทุนสำหรับการศึกษาต่อเมื่อมีโอกาส ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากการที่เธอมีระดับการศึกษาน้อยจึงส่งผลทำให้ชีวิตของเธอต้องกลายมาเป็นสาวคาราโอเกะ ที่เธอมองว่าเป็นอาชีพที่ไม่มีความมั่นคง และที่สำคัญยังเป็นอาชีพที่ไม่มีการยอมรับจากสังคมอีกทั้งยังต้องถูกสังคมรังเกียจและดูถูก ดังนั้นเพื่อให้อนาคตของตนเองสามารถมีรายได้ที่มั่นคงและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ เธอจึงมองว่าการศึกษามีส่วนสำคัญมากกับชีวิต และนี่ก็คือความฝันและความคาดหวังสิ่งแรกของเธอ ดังเช่น

“...คิดว่าการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะถ้ามีความรู้ ก็สามารถหาเลี้ยงตัวเองได้ ข้าพเจ้าไม่คิดที่จะทำงานแบบนี้ไปตลอด เพราะมันไม่มั่นคง... การที่ข้าพเจ้าทำงานนี้ก็เพราะมันเป็นงานที่รายได้ดีพอสมควร.. ข้าพเจ้าต้องใช้เงินในการศึกษาต่อในอนาคต...”

หญิง(นามสมมติ) : สาวจังหวัดนครศรีธรรมราช หรือ

“...จบ ม.3 เอง ตอนนี่ก็คิดที่จะเรียนกศน.อยู่ แต่ไม่มีดังค์ เก็บดังค์ไปก่อน แต่ก็ไม่รู้ว่ค่าเทอมเท่าไร... อนาคตก็ไม่วู้เหมือนกันว่าจะทำงานนี้ไปอีกนานสักเท่าไร”

สาว(นามสมมติ) : สาวจังหวัดอุบลราชธานี

ความฝันหรือความคาดหวังกับชีวิตในอนาคตของสาวคาราโอเกะต่อมาก็คือ พวกเธอหวังว่าอยากจะมีเงินทุนหรือพยายามเก็บเงินทุนสักก้อนเพื่อที่จะเลิกอาชีพการเป็นสาวคาราโอเกะ แล้วนำเงินทุนไปเปิดร้านเพื่อประกอบอาชีพของตนเอง เช่น เปิดร้านขายของชำ เป็นต้น แต่ก็มีสาวคาราโอเกะบางคนที่จะเปิดร้านเช่นกัน แต่ร้านที่เธอคิดจะเปิดกิจการนั้นต้องทำให้ผู้วิจัยตกใจกับคำตอบที่ได้รับ นั่นก็คือ เธอคิดจะเปิดร้านคาราโอเกะเหมือนกับสถานบริการที่กำลังทำงานอยู่ ณ ปัจจุบัน ซึ่งเธอได้ให้เหตุผลว่า

“คิดว่าเงินเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิต ถ้ามีเงินก็อยากจะทำเหมือนอย่างที่บ้านนี้เลย เป็นเจ้าของเองเลย มันกำไรเห็นๆเลย กำไรเยอะมาก คือดีที่เขาไม่ได้เช่า จ่ายแค่ค่าน้ำ-ค่าไฟ เงินเดือนเด็กก็มาจากเงินดีมของเด็ก ไม่ได้เสียอะไร เพราะเงินดีมหักครึ่งหนึ่ง ส่วนอีกครึ่งก็เก็บไว้เป็นเงินเดือนของเด็ก เขาไม่ได้เสียอะไรเลย มีแต่ได้กับได้ มิกเซอร์ก็แพง...”

เล็ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลำปาง

ส่วนความฝันหรือความหวังสุดท้ายที่สาวคาราโอเกะส่วนใหญ่ต้องการ คือ ความต้องการให้นายจ้างจัดทำสวัสดิการกับชีวิตให้แก่พวกตน และจัดทำประกัน (ผู้วิจัยเข้าใจว่า คือ การจัดทำประกันสังคม) ให้เพื่อจะได้สามารถช่วยประหยัดในเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล รวมถึงควรมีสวัสดิการอื่นๆให้กับพนักงาน เช่น การปรับส่วนแบ่งจากค่าดริงให้กับพนักงานมากขึ้น การให้โบนัสหรือการเพิ่มค่าจ้างให้กับพนักงานที่ทำจำนวนดริงได้เกินเป้าที่ทางร้านกำหนด ดังเช่นคำกล่าวของสาวคาราโอเกะคนเดิมว่า

“อยากให้ทางร้านปรับราคาค่าดริงให้กับพนักงานมากกว่านี้หน่อย และน่าจะมีโบนัสให้เด็กบ้างอะไรอย่างนี้ เช่นที่ทางร้านกำหนด 60 ดริงขึ้นไป คุณก็จะได้เงินอีกนั้น 2,000 นะ แต่ถ้าบางคนเขาได้ 90 100 ก็น่าจะเพิ่มให้อีก 100 ถึง 200 บาท และอยากให้สวัสดิการกับชีวิตบ้าง เช่น อาจเกิดการตรึงรถ การประกัน”

เล็ก(นามสมมติ) : สาวจังหวัดลำปาง

มุมมองถึงชีวิตในอนาคตของสาวคาราโอเกะเหล่านี้ ผู้วิจัยมองว่า สาวคาราโอเกะแทบทุกคนจะมีความฝันหรือความคาดหวังกับชีวิตของเธอทั้งสิ้น แต่จะมีสาวคาราโอเกะสักกี่คนที่จะได้พยายามใช้ความสามารถของเธอเพื่อให้บรรลุถึงความฝันและความหวังเหล่านี้ ผู้วิจัยคาดว่าคงจะมีสาวคาราโอเกะบางรายที่ไม่สามารถบรรลุถึงความฝันและความหวังได้ พวกเธอบางคนอาจมีการพัฒนาตัวกลายเป็นสาวขายบริการทางเพศ (ขายตัว) โดยมีพัฒนาการจากปัจจุบันที่เป็นสาวคาราโอเกะ เมื่อพวกเธอสามารถสะสมประสบการณ์จากการทำงานในแวดวงคาราโอเกะมากขึ้น เธอก็จะกลายเป็นหัวหน้าสาวคาราโอเกะที่เรียกว่า“มามา” และเมื่อเธอมีอายุมากขึ้นจนไม่สามารถประกอบอาชีพสาวคาราโอเกะได้อีกต่อไป รายได้ของเธอก็จะลดลงหรือหายไปจากการถูกนายจ้างเลิกจ้าง ผนวกกับเธอมีความเคยชินกับวิถีชีวิตของสาวคาราโอเกะ เธอก็จะพัฒนากลายเป็น“ผู้หญิงขายตัว”ในที่สุด เพื่อให้สามารถมีรายได้ใช้จ่ายกับการดำรงอยู่ของชีวิตและของครอบครัวต่อไป

3.7 สิ่งทิ้งท้ายหรือคำขอฝาก

ข้อมูลที่ได้นำเสนอเหล่านี้ เป็นภาพชีวิตของสาวกลางคืนกลุ่มหนึ่งที่ผู้วิจัยเรียกเธอว่า “สาวคาราโอเกะ” (ถึงจะเป็นคนเพียงไม่กี่คนก็ตาม) ข้อมูลและภาพเหล่านี้จะไม่สามารถถูกตีแผ่ออกมาได้เลย ถ้าสาวคาราโอเกะทุกชีวิตไม่ได้ร่วมกันสะท้อนและยินยอมเสนอภาพผ่านการบอกเล่าและการเขียนบรรยายถึงชีวิตประวัติของเธอ ชีวิตของเธอก็จะต้องถูกเก็บอยู่ในมุมมืดที่สังคมคอยประณามเธอว่า เธอคือผู้หญิงกลางคืน – เธอคือผู้หญิงขายตัว ถูกสังคมภายนอกรังเกียจและดูถูกต่าง ๆ นานา ถูกมองว่าเธอคือวัตถุทางเพศที่เป็นสินค้ามี

ราคา อีกทั้งยังต้องเผชิญกับการกดขี่จากลูกค้า (เพศชาย) ที่มาใช้บริการเรือนร่างของเธอ และยังคงเผชิญกับการกดขี่จากนายจ้าง (จากค่าจ้างที่อยู่ภายใต้ข้อกำหนดและข้อห้ามต่างๆ และเรื่องของการไม่ได้รับสวัสดิการจากนายจ้าง) จะมีคนในสังคมสักกี่คนที่เข้าใจถึงสภาพชีวิตและสาเหตุอันจำเป็นที่ทำให้เธอต้องกลายมาเป็น “สาวคาราโอเกะ”

ปัญหาต่างๆที่ทำให้เธอต้องมาทำงานนี้มันไม่ใช่ปัญหาที่เกิดจากตัวเธอเลย แต่มันเป็นปัญหาที่เราท่านๆก็คงจะทราบกันดีว่า มันเป็นปัญหาที่มาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจในภาคการเกษตรที่ทำให้ครอบครัวต้องประสบกับความยากจน เกิดหนี้สิน (รายได้ไม่พอกับรายจ่าย) เด็กต้องขาดโอกาสทางการศึกษา ต้องถูกออกจากโรงเรียนเพราะครอบครัวไม่มีเงินที่จะส่งเสียค่าเล่าเรียน อีกทั้งเมื่อเธอเข้ามาหางานทำในเมืองและสุดท้ายต้องกลายเป็นสาวคาราโอเกะ เธอก็ยังขาดโอกาสที่จะได้รับสวัสดิการของรัฐ เช่น เรื่องการประกันสังคม เป็นต้น หรือสวัสดิการที่ลูกจ้างควรจะได้รับจากนายจ้าง เช่น เรื่องของการหาที่พักอาศัย และการกินอยู่

เมื่อผู้อ่านได้อ่านผลการศึกษาี้และได้ทราบถึงสภาพต่างๆจากการทำงาน ทั้งสภาพที่เกิดจากความรู้สึกเก็บกดและกดดันจากการประกอบอาชีพ และการไม่ได้รับสวัสดิการต่างๆทั้งของภาครัฐและเอกชน ดังนั้นเราจะยังคงมองพวกเธอในลักษณะเช่นที่เคยเป็นอีกหรือ ผู้วิจัยคิดว่าเราน่าจะมองในอีกแง่มุมหนึ่งที่ไม่ใช่เป็นการดูถูกหรือเหยียดหยาม แต่ในทางกลับกันเราควรจะยกย่องพวกเธอเสียด้วยซ้ำที่ได้พยายามใช้เรือนกายจากการให้บริการกับลูกค้า(เพศชาย) เพื่อเป็นที่คลายเครียดและระบายอารมณ์ (ทุกอย่าง) และสิ่งที่ควรจะยกย่องมากที่สุดก็คงจะเป็นการที่พวกเธอไม่เคยล้มเลิกการผู้มีพระคุณ (บิดา – มารดา) ที่เธอได้ส่งเงินกลับบ้านเพื่อช่วยเหลือเลี้ยงดูครอบครัวซึ่งอาจรวมถึงญาติพี่น้องด้วย

สุดท้ายผู้วิจัยขอฝากปัญหาต่างๆดังที่กล่าวมาทั้งหมดว่า ปัญหาเหล่านี้ควรเป็นความรับผิดชอบของใคร หรือจะมีหน่วยงานใด (ทั้งภาครัฐ หน่วยงานและองค์กรต่างๆ องค์กรเอกชน และภาคเอกชน)ที่จะเข้าใจสภาพที่เกิดขึ้นและได้ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือกลุ่มสาวคาราโอเกะ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการจะแก้ปัญหานั้นแท้จริงต้องแก้ปัญหาคause (ปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจในภาคเกษตร) ตามด้วยการแก้ปัญหาเรื่องการขาดโอกาสทางการศึกษา ด้วยการพยายามส่งเสริมและสนับสนุนให้คนยากจนได้มีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาด้านวิชาชีพ เพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต และสำหรับปัญหาที่บรรดา “สาวคาราโอเกะ” ต้องเผชิญอยู่ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากนายจ้างนั้น ปัญหาเหล่านี้ใครจะเป็นผู้เข้ามาช่วยเหลือ? ถ้าเราจะหวังให้พวกเธอพยายามรวมกลุ่มสร้างอำนาจในการต่อรองเพื่อเรียกร้องสวัสดิการที่ควรได้รับต่างๆจากนายจ้างนั้นคงเป็นเรื่องยาก

“...เราควรจะปล่อยให้เหตุการณ์ลักษณะเช่นนี้ดำรงอยู่ในสังคมไทยต่อไปอีกหรือ?...”